

Nr 5

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1955/56 under femte huvudtiteln, avseende anslagen inom socialdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner m. m.

(3:e avd.)

Socialdepartementet

1:o) **Socialdepartementet: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts i propositionen nr 1 under femte huvudtiteln framlagda förslag (punkt 1, s. 1 och 2 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 4 januari 1955), vilket innebär förstärkning av personalorganisationen med en tjänsteman med förordnande att bestrida göromål, som ankommer på kansliråd, samt en anslagshöjning med 3 000 kronor för automatiska löneökningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för socialdepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen	37 700
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	420 500
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	179 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	79 800

Summa kronor 717 000;

b) till *Socialdepartementet: Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 717 000 kronor.

2:o) **Socialdepartementet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 2), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Socialdepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 65 000 kronor.

Socialstyrelsen med dithörande verksamhet samt arbetsdomstolen

3:o) **Socialstyrelsen: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet.** Kungl. Maj:t har (punkt 3, s. 3—8) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för socialstyrelsen, som föranledes av vad departementschefen förordat, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för socialstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56, dels ock till Socialstyrelsen: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 2 661 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 634 000 kronor.

Socialstyrelsens ånyo framförda förslag att förlikningsmannae Expeditionen skall ombildas till en byrå kan departementschefen inte biträda.

Enligt beslut av 1954 års riksdag har nykterhetsvårdsbyrån fr. o. m. innevarande budgetår förstärkts genom att medel anvisats för ytterligare fem tjänster. Riksdagen har sedermera hemställt, att Kungl. Maj:t sedan närmare erfarenhet vunnits måtte föranstalta om en översyn av byrån för att utröna huruvida förstärkningen kommer att förslå för byråns ökade arbetsuppgifter. Departementschefen har för avsikt att föreslå Kungl. Maj:t, att den av riksdagen begärda översynen företages i sådan tid att resultatet av densamma kan föreligga vid behandlingen av anslagsfrågan för budgetåret 1956/57. F. n. torde ytterligare förstärkning av byrån inte böra äga rum.

I detta sammanhang omnämnes, att en överflyttning till socialdepartementet av de nu inom inrikesdepartementet handlagda ärendena angående alkoholistvård och därmed sammanhängande verksamhet är förestående. En sådan överflyttning medför bl. a. den fördelen, att frågor rörande nykterhetsvårdsbyråns organisation och frågor rörande byråns verksamhetsområde kommer att handläggas inom samma departement. Av praktiska skäl har det emellertid ansetts lämpligt, att anslagen för nästa budgetår anmäles av chefen för inrikesdepartementet.

Sedan budgetåret 1953/54 har socialstyrelsen haft bemyndigande att till barnvårdsbyrån knyta en befattningshavare med placering i lönegrad Cg 25 för försöksverksamhet i syfte att placera vissa för skyddsuffostran omhändertagna barn i fosterhem i stället för å ungdomsvårdsskola. Lönen till denna befattningshavare bestrids från tillgängliga medel under ungdomsvårdsskolornas avlöningsanslag. I den mån så befinnes lämpligt bör denna försöksverksamhet kunna bedrivas även under nästa budgetår. Då

medel för avlöning av ifrågavarande befattningshavare inte kan beräknas vara disponibla å nämnda anslag, bör erforderligt belopp, 16 464 kronor, inräknas under socialstyrelsens avlöningsanslag för nästa budgetår.

Mot socialstyrelsens beräkning under omräkningsposterna — löneklass-uppflyttningar m. m. — innefattande en anslagshöjning med 10 279 kronor, göres ingen erinran.

Till ordinariesättning föreslås en befattning som byråinspektör i Ce 27 å nykterhetsvårdsbyrån och en kanslibiträdestjänst i Ce 11. Antalet kontorsbiträdesbefattningar i Ca 8 minskas med tre till 78. Vidare tillstyrkes, att en å skolbyrån inrättad förste byråsekreterartjänst i Cg 29 ombildas till extra ordinarie tjänst. En kansliskrivar- och en kontorsbiträdestjänst å övergångsstat bör utgå ur personalförteckningen.

De av departementschefen tillstyrkta förslagen föranleder en ökning av medelsbehovet under anslaget med 27 000 kronor. De beslutade ändringarna av grundlönebeloppen föranleder en omräkning av vissa anslagsposter.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Aman* (I: 229) och den andra inom andra kammaren av fröken *Ager* och herr *Hjalmarson* (II: 300), har hemställts, att riksdagen måtte besluta att chefen för förlikningsmannarexpeditionen erhåller ställning och lön såsom byråchef inom socialstyrelsen.

Beträffande den närmare motiveringen för ifrågavarande yrkande hänvisas till motionen II: 300.

Utskottet. Socialstyrelsens förslag att förlikningsmannarexpeditionen skall ombildas till en byrå innebär, att chefen för expeditionen, vilken nu är byrådirektör, erhåller ställning och lön som byråchef. Så uttryckt omfattas förslaget även av yrkandet i motionerna I: 229 och II: 300.

Styrelsens förslag, som upprepats för fjärde gången i följd, har departementschefen fortfarande ansett sig icke kunna biträda. Utskottet är icke berett att inta en häremot avvikande ståndpunkt men ifrågasätter huruvida icke de skäl, som motionärerna anfört, bör föranleda att frågan av Kungl. Maj:t upptas till förnyad prövning.

Vad departementschefen i övrigt föreslagit vid anmälan av förevarande anslag har icke givit utskottet anledning till erinran.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 229 och II: 300

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för socialstyrelsen, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 4 januari 1955 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för socialstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 150 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	18 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	1 134 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	357 800
	Summa kronor 2 661 000;

c) till *Socialstyrelsen: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 2 661 000 kronor.

4:o) **Socialstyrelsen: Avlöningar till viss personal för större statistiska specialundersökningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, s. 8 och 9), vilket innebär en ökad medelsanvisning med 10 000 kronor med hänsyn till behovet av olika undersökningar, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Socialstyrelsen: Avlöningar till viss personal för större statistiska specialundersökningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

5:o) **Socialstyrelsen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 9—11), vilket innebär en anslagsökning med 10 400 kronor huvudsakligen för expenser, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Socialstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 482 900 kronor.

6:o) **Socialstyrelsen: Ersättning till statistiska centralbyråns utredningsinstitut m. fl.** Kungl. Maj:t har (punkt 6, s. 11—13) föreslagit riksdagen att till *Socialstyrelsen: Ersättning till statistiska centralbyråns utredningsinstitut m. fl.* anvisa ett anslag av 115 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 91 000 kronor.

Kostnaderna för insamlingen av uppgifter till konsumentprisindex, vilka grundats på en kalkyl av 1952 års indexkommitté, har visat sig bli större än man från början räknat med. Den kostnadsmässiga ökningen torde huvudsakligen bero på att de personliga besöken genomsnittligt tar avsevärt längre tid än som förutsatts och att de därmed har blivit betydligt mera kostnadskrävande. Efter samråd med chefen för civildepartementet har departementschefen kommit till den uppfattningen att uppgiftsinsamlingen tills vidare under innevarande budgetår bör ske som nu. Socialstyrelsen bör

emellertid närmare analysera kostnadsfrågan och i samband därmed de problem som sammanhänger med indexens precision. För nästa budgetår upptas anslaget till 115 000 kronor, vilket innebär en höjning med 24 000 kronor.

Utskottet. Riksdagen har numera med bifall till utskottets förslag (utlåtande nr 16 år 1955) för täckande av de på innevarande budgetår belöpande kostnaderna för insamling av uppgifter till konsumentprisindex å tilläggsstat anvisat ett anslag av 32 000 kronor. Utskottet har i detta sammanhang förutsatt, att socialstyrelsen anbefalles att närmare analysera kostnadsfrågan och de problem som sammanhänger med indexens precision. Under erinran härom tillstyrker utskottet den begärda medelsanvisningen för nästa budgetår.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *Socialstyrelsen: Ersättning till statistiska centralbyråns utredningsinstitut m. fl.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 115 000 kronor.

7:o) **Statens socialvårdskonsulenter: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 13—16), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, och under erinran om att de beslutade ändringarna av grundlönebeloppen föranleder en omräkning av anslagsposterna, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens socialvårdskonsulenter, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> 260 000	
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	34 000
	Summa kronor 294 000;

b) till *Statens socialvårdskonsulenter: Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 294 000 kronor.

8:o) **Statens socialvårdskonsulenter: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, s. 16), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens socialvårdskonsulenter: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 104 800 kronor.

9:o) **Arbetsdomstolen: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9, s. 17 och 18), vilket förutsätter oförändrat anslagsbelopp, och under erinran om att föreslagen ordinariesättning av en expeditionsvakt-tjänst samt den beslutade ändringen av grundlönerna föranleder en omräkning av vissa anslagsposter hemställer utskottet,

att riksdagen må

- a) besluta, att i personalförteckningen för arbetsdomstolen skall uppföras en tjänst som expeditionsvakt i lönegrad Ca 11;
- b) godkänna följande avlöningsstat för arbetsdomstolen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	8 400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	74 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	59 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	6 300
	Summa kronor 149 000;

c) till *Arbetsdomstolen: Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 149 000 kronor.

10:o) **Arbetsdomstolen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10, s. 18), vilket innebär en ökad medelsanvisning med 4 400 kronor, varav 3 400 kronor för bränsle, lyse och vatten samt 1 000 kronor för reseersättningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Arbetsdomstolen: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 16 400 kronor.

11:o) **Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, s. 19—22), vilket innebär en ökad medelsanvisning med 15 000 kronor till arvoden till särskilda förlikningsmän m. fl., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.: Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 190 000 kronor.

12:o) **Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, s. 22), vilket innebär att till rescersättningar beräknas ytterligare 5 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

13:o) **Mödrahjälp.** Kungl. Maj:t har (punkt 13, s. 22—27) föreslagit riksdagen att till Mödrahjälp för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 4 500 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 6 000 000 kronor.

Vid fjolårets reform av samhällets ekonomiska hjälp i samband med havandeskap och barnsbörd var statsmakterna eniga om att den behovsprövade mödrahjälpen skulle bibehållas tills vidare vid sidan av den moderskapshjälp, som på grund av den allmänna sjukförsäkringen börjat utgå den 1 januari i år. Frågan om mödrahjälpens framtida bestånd och utformning skulle bedömas vid den förestående revisionen av vår fattigvårdslagstiftning. Inom socialdepartementet prövas f. n. ett förslag till lag om socialhjälp, vilken lag är avsedd att ersätta 1918 års fattigvårdslag. Departementschefen har för avsikt att föreslå Kungl. Maj:t att förelägga 1955 års riksdag proposition i ämnet men avser inte att föreslå, att förordningen om mödrahjälp skall upphöra på grund av denna nya lagstiftning, och utgår därför från att mödrahjälpen kommer att bestå tills vidare såsom självständig hjälpform. Det anmärkes, att en ny socialhjälpslagstiftning naturligen kräver en viss förberedelsestid för kommunerna, varför en sådan lagstiftning i varje fall inte torde kunna träda i kraft under nästa budgetår.

I en departementspromemoria, vilken varit föremål för remissbehandling, har behandlats frågan huruvida inte mödrahjälp i allmänhet borde utgå kontant i stället för som nu in natura.

I likhet med den övervägande majoriteten bland de myndigheter och sammanlutningar som nu yttrat sig i frågan anser departementschefen, att mödrahjälpen i allmänhet bör utgå kontant. Från denna princip förordas dock vissa undantag. Sålunda anses, att mödrahjälp till tandvård även i fortsättningen bör lämnas in natura. Vidare anses det lämpligt att avsteg från kontantprincipen skall kunna göras när särskilda omständigheter motiverar det.

Det har tidigare ifrågasatts också att vidta ändringar i mödrahjälpsverksamhetens organisation genom att överföra beslutanderätten i mödrahjälpsärenden på andra befintliga organ. Detta spörsmål står i samband med frågan om i vilken utsträckning antalet mödrahjälpsärenden kommer att minska efter moderskapsförsäkringens införande. Enligt departementschefens åsikt bör någon erfarenhet vinnas på denna punkt innan organisationsfrågan aktualiseras. Det framhålls dock, att det finns grundad anledning att anta, att antalet mödrahjälpsansökningar även framdeles kommer att bli så betydande, att det visar sig motiverat med särskilda organ för handläggningen härav.

De förordade ändringarna beträffande mödrahjälpens form, vilka inte

torde fordra ändring i gällande förordning om mödrahjälp, anses böra genomföras fr. o. m. den 1 juli 1955.

Vad beträffar anslagsfrågan för nästa budgetår kan man f. n. inte er-hålla säkra utgångspunkter för bedömande av medelsbehovet. Departementschefen föreslår, att anslaget uppföres med 4 500 000 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Magnusson* (I: 87) och den andra inom andra kammaren av herr *Hagård* (II: 122), har hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte dels till Mödrahjälp för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 2 500 000 kronor och dels beakta de synpunkter beträffande mödrahjälpens handhavande som i motionerna anförts.

Angående de skäl, som motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionen II: 122.

Utskottet. Såsom departementschefen erinrat har frågan om mödrahjälpens bibehållande vid sidan av den förra året beslutade moderskapsförsäkringen förutsatts skola upptas till prövning i samband med det förslag till lag om socialhjälp, som senare torde komma att föreläggas innevarande riksdag. Departementschefen har redan nu anmält, att han vid lagförslagets framläggande icke ämnar föreslå att mödrahjälpens skall upphöra som självständig hjälpform. Utan att ta ställning till denna fråga anser utskottet sig, med hänsyn till vad departementschefen anfört om den möjliga tidpunkten för lagens ikraftträdande, kunna utgå från att mödrahjälpens i varje fall kommer att bestå också under nästa budgetår. Någon häremot avvikande uppfattning har icke heller kommit till uttryck i motionerna I: 87 och II: 122.

Motionärerna anser emellertid, att mödrahjälpens tills vidare — med hänsyn till de förbättrade villkor, som moderskapsförsäkringen medför i synnerhet för de förvärvsarbetande kvinnorna — bör i möjligaste mån begränsas till de fall, där det finns ett påtagligt behov av ekonomiskt stöd. I motionerna begäres att riksdagen gör ett uttalande av denna innebörd vid beviljandet av anslag till mödrahjälp för nästa budgetår. Utskottet får i denna fråga erinra, att socialstyrelsen i anledning av moderskapsförsäkringens ikraftträdande den 1 januari detta år utfärdat nya normer till ledning för mödrahjälpens nämndernas prövning av hjälpbehovet. Därvid har i enlighet med statsmakternas uttalande vid försäkringens antagande hänsyn tagits till det ökade försäkringsmässiga skyddet. Vidare har i detta sammanhang beaktats de förmånligare villkor, som moderskapsförsäkringen erbjuder de förvärvsarbetande kvinnorna. Enligt normerna skall sålunda vid mödrahjälpens beloppets fastställande avdrag göras för den tilläggspenning (sjukpenning), som utöver försäkringens grundpenning tillkommer denna kategori av kvinnor. Som fram-

går av det föregående har de nya normerna varit i kraft endast en kort tid, och några bestämda slutsatser beträffande verkningarna kan därför ännu inte dragas. Att i detta läge förorda en ytterligare skärpning av behovsprövningen kan utskottet för sin del icke tillstyrka. Härav följer att utskottet icke heller kan tillstyrka, att motionärernas synpunkter lägges till grund för anslagsberäkningen.

Den av departementschefen förordade övergången till kontantprincipen vid utgivande av mödrahjälp biträder utskottet, som jämväl delar departementschefens åsikt att ändringar i mödrahjälpsverksamhetens organisation icke nu bör aktualiseras.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 87 och II: 122, såvitt nu är i fråga, till *Mödrahjälp* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 4 500 000 kronor.

14:o) **Mödrahjälpnämnderna.** Kungl. Maj:t har (punkt 14, s. 27 och 28) föreslagit riksdagen att till Mödrahjälpnämnderna för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 140 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 187 000 kronor.

I enlighet med vad departementschefen anfört under föregående punkt bör f. n. ingen ändring vidtagas beträffande mödrahjelpsverksamhetens organisation. För nästa budgetår kan en minskning förutses i antalet mödrahjälpansökningar. På grund härav bör detta anslag nedräknas. Det föreslås att anslaget minskas med 47 000 kronor till 140 000 kronor, varav 85 000 kronor beräknas för arvoden m. m., 15 000 kronor för reseersättningar och 40 000 kronor för expenser.

I de under föregående punkt nämnda likalydande motionerna I: 87 och II: 122 har hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte till Mödrahjälpnämnderna för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet anfört under föregående punkt avstyrker utskottet motionerna I: 87 och II: 122 jämväl i vad de berör ifrågavarande anslag. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 87 och II: 122, såvitt nu är i fråga, till *Mödrahjälpnämnderna* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 140 000 kronor.

15:o) **Bidrag till avlönande av hemvårdarinnor.** Kungl. Maj:t har (punkt 15, s. 28 och 29) föreslagit riksdagen att till Bidrag till avlönande av hemvårdarinnor för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 3 500 000 kronor.

Anslaget har för innevarande budgetår anvisats med 3 300 000 kronor.

Sjukförsäkringsreformen anses påkalla vissa jämkningar av statsbidragsbestämmelserna. Det förutsättes få ankomma på Kungl. Maj:t att förordna härom. Socialstyrelsens anslagsberäkning godtas.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Svenson* (I:21) och den andra inom andra kammaren av fru *Sjöstrand* (II: 35) har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att §§ 12 och 13 helt utgår ur hemhjälpkungörelsen samt att i § 16 de justeringar vidtages, som föranledes av den nuvarande på avtal grundade lönesättningen.

Beträffande motiveringen för nämnda yrkanden hänvisas till motionen II: 35.

Utskottet har under hand inhämtat, att socialstyrelsen den 30 december 1954 till Kungl. Maj:t ingivit framställning i de av motionärerna berörda frågorna. Då ärendet sålunda är föremål för Kungl. Maj:ts prövning synes någon riksdagens åtgärd i anledning av motionerna icke påkallad.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer sålunda,

a) att motionerna I: 21 och II: 35 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

b) att riksdagen må till *Bidrag till avlönande av hemvårdarinnor* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 3 500 000 kronor.

16:o) **Prov- och kompletteringskurser för hemvårdarinnor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 16, s. 29 och 30), vilket innebär en nedräkning av anslaget med 48 000 kronor med hänsyn till en befintlig reservation, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Prov- och kompletteringskurser för hemvårdarinnor* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 212 000 kronor.

17:o) **Fattigvård i allmänhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17, s. 30 och 31), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fattigvård i allmänhet* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 4 400 000 kronor.

18:o) **Barnavård i allmänhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 18, s. 31), vilket innebär en anslagshöjning med 350 000 kronor med hänsyn till belastningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Barnavård i allmänhet* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

19:o) **Fattigvård och barnavård för lappar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 19, s. 31 och 32), vilket innebär en höjning av anslaget med 25 000 kronor på grund av medelsåtgången, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fattigvård och barnavård för lappar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 175 000 kronor.

20:o) **Bidrag till anordnande samt om- och tillbyggnad av ålderdomshem.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20, s. 32 och 33), vilket innebär oförändrat anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till anordnande samt om- och tillbyggnad av ålderdomshem* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 12 000 000 kronor.

21:o) **Bidrag till utbildning av föreståndare vid ålderdomshem.** Kungl. Maj:t har (punkt 21, s. 33 och 34) föreslagit riksdagen att till Bidrag till utbildning av föreståndare vid ålderdomshem för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 45 000 kronor.

Av anslaget, som för innevarande budgetår uppförts med 42 000 kronor, bestrides statens andel av kostnaderna för den av Svenska socialvårdsförbundet anordnade utbildningen av föreståndare vid ålderdomshem. Enligt beslut vid 1952 års riksdag skall statens bidrag i huvudsak motsvara hälften av kostnaderna. Stipendier för bestridande av utgifter för kost under den till internat förlagda första läskursen bekostas helt av statsmedel.

Departementschefen tillstyrker att arvodet till en med utbildningen sysselsatt assistent beräknas enligt löneklass 17. I övrigt godtas socialvårdsförbundets kostnadsberäkning med det undantaget att kostnadsökningen, vilken uppskattas till 6 000 kronor, lägges till de utbildningskostnader, på vilka innevarande budgetårs anslag grundats eller 70 000 kronor. De egentliga utbildningskostnaderna under nästa budgetår beräknas sålunda till 76 000 kronor, varav staten bör bestrida hälften eller 38 000 kronor. Då till stipendier beräknas oförändrat 7 000 kronor, uppföres hela anslaget med 45 000 kronor, vilket innebär en ökning med 3 000 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Svenson* och fru *Nilsson* (I: 234) samt den andra inom andra kammaren av herrar *Hansson* i Skegrie och *Andersson* i Brämhult (II: 296), har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att till Bidrag till utbildning av föreståndare vid ålderdomshem för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 46 000 kronor.

Beträffande motiveringen för nämnda yrkande hänvisas till motionen I: 234.

Utskottet. Motionärernas förslag innebär att anslaget skall höjas med 1 000 kronor utöver det belopp av 3 000 kronor, varmed departementschefen uppräknat anslaget. Utskottet anser icke, att denna skillnad har någon avgörande betydelse för verksamhetens fortsatta utveckling eller att den sålunda motiverar ett frångående av Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 234 och II: 296 till *Bidrag till utbildning av föreståndare vid ålderdomshem* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 45 000 kronor.

22:o) **Bidrag till driftkostnaderna vid arbetshem.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, s. 34), vilket innebär en anslagshöjning med 10 000 kronor i anslutning till medelsåtgången, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driftkostnaderna vid arbetshem* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kronor.

23:o) **Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24, s. 36), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 000 kronor.

24:o) **Ersättning till barnavårdsnämnderna för bidragsförskott.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25, s. 36 och 37), vilket innebär en ökad medelsanvisning med 900 000 kronor på grund av 1953 års höjning av maximibeloppet för bidragsförskott, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till barnavårdsnämnderna för bidragsförskott* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 5 500 000 kronor.

25:o) **Bidrag till barnavårdsnämnderna för vissa kostnader enligt barnavårdslagen m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26, s. 37

och 38), vilket innebär en anslagsminskning med 20 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till barnavårdsnämnderna för vissa kostnader enligt barnavårdslagen m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 120 000 kronor.

26:o) **Bidrag till uppförande eller inrättande av barnhem.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27, s. 38 och 39), vilket i fråga om medelsanvisningen innebär en minskning med 1 000 000 kronor med hänsyn till en förefintlig reservation, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) medgiva, att statsbidrag till uppförande eller inrättande av barnhem under budgetåret 1955/56 beviljas med högst 1 400 000 kronor;

b) till *Bidrag till uppförande eller inrättande av barnhem* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 800 000 kronor.

27:o) **Bidrag till driften av barnhem.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28, s. 40 och 41), vilket innebär en anslagsminskning med 200 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av barnhem* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 2 200 000 kronor.

28:o) **Bidrag till utbildning av föreståndare vid barnhem.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29, s. 41 och 42), vilket innebär en ökad medelsanvisning med 4 300 kronor i anledning av verksamhetens fortsatta utbyggnad, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till utbildning av föreståndare vid barnhem* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 41 300 kronor.

29:o) **Bidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30, s. 42—44), vilket innebär en ökad medelsanvisning med 100 000 kronor med hänsyn till ökningen av antalet institutioner, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 3 050 000 kronor.

30:o) **Bidrag till utbildning av personal inom den halvöppna barnavården m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31, s. 44 och 45), vilket upptar oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till utbildning av personal inom den halvöppna barnvården m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 288 600 kronor.

31:o) **Ferieresor för barn.** Kungl. Maj:t har (punkt 32, s. 46 och 47) föreslagit riksdagen att till Ferieresor för barn för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 2 400 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 800 000 kronor.

Mot socialstyrelsens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår har föredragande statsrådet intet annat att erinra än att anslaget anses kunna nedsättas med 100 000 kronor utöver vad styrelsen föreslagit eller till 2 400 000 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fröken *Andersson* (I: 235) och den andra inom andra kammaren av fru *Boman* och herr *Nilsson* i Bästekille (II: 294), har hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte *dels* i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en allmän översyn av bestämmelserna för erhållande av bidrag till fria resor för barn, *dels ock* till Ferieresor för barn för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 2 200 000 kronor.

Angående motiveringen för nämnda yrkanden hänvisas till motionen II: 294.

Utskottet. Motionärernas yrkande om en allmän översyn av ifrågavarande bestämmelser utgör ett upprepande av ett förra året väckt förslag, som då icke föranledde någon riksdagens åtgärd. Utskottet finner icke skäl anförda, som nu motiverar ett ändrat ställningstagande. I varje fall synes det utskottet lämpligt, att några förändringar beträffande förevarande verksamhet icke aktualiseras förrän 1954 års familjeutredning — vars främsta uppgift är att belysa barnfamiljernas aktuella ekonomiska läge och därmed skapa vissa utgångspunkter för fortsatta överväganden av familjepolitikens utformning — redovisat resultatet av sitt arbete.

Utskottet kan icke heller finna, att motionärerna anfört vägande skäl för ett frångående av Kungl. Maj:ts förslag till anslagsberäkning. Utskottet avstyrker sålunda motionärernas yrkande även i denna del.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

a) att motionerna I: 235 och II: 294, i vad de avser bestämmelserna om bidrag till fria resor för barn, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

b) att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 235 och II: 294, i vad de berör förevarande anslag, till *Ferieresor för barn* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 2 400 000 kronor.

32:o) **Ferieresor för husmödrar.** Kungl. Maj:t har (punkt 33, s. 47 och 48) föreslagit riksdagen att till Ferieresor för husmödrar för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 140 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 300 000 kronor. Föredraganden tillstyrker socialstyrelsens förslag att anslaget för nästa budgetår upptages med 1 140 000 kronor.

I de under föregående punkt nämnda likalydande motionerna I: 235 och II: 294 har hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en allmän översyn av bestämmelserna för erhållande av bidrag till fria resor för husmödrar.

Utskottet avstyrker av samma skäl, som anförts under punkten 31, förevarande motionsyrkande.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet sålunda,

a) att motionerna I: 235 och II: 294, i vad de avser bestämmelserna om bidrag till fria resor för husmödrar, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

b) att riksdagen må till *Ferieresor för husmödrar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 140 000 kronor.

33:o) **Bidrag till driften av semesterhem.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 34, s. 48 och 49), vilket innebär en anslagsminskning med 20 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av semesterhem* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 560 000 kronor.

34:o) **Stipendier för underlättande av husmoderssemester.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35, s. 49), vilket innebär oförändrat anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Stipendier för underlättande av husmoderssemester* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

35:o) **Bidrag till driften av barnkolonier m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 36, s. 50 och 51), vilket innebär en anslagshöjning med 100 000 kronor i anledning av ökade driftkostnader, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av barnkolonier m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 1 600 000 kronor.

36:o) **Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 37, s. 52—106) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården, som för anledes av vad departementschefen förorddat, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56, dels ock till Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Avlöningar för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 4 739 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 4 557 000 kronor.

Ungdomsvårdsskoleutredningens slutbetänkande avlämnades hösten 1953. I vad gäller yrkesutbildningen för manligt klientel behandlades betänkandet vid 1954 års riksdag och ledde till vissa omläggningar. Departementschefen återkommer nu till huvudfrågorna i utredningsförslaget.

Principiella frågor

I likhet med utredningen anser departementschefen att de vårdprinciper, på vilka den nuvarande ungdomsvårdsskoleorganisationen byggts upp, i och för sig är väl ägnade att tjäna som grund för det fortsatta utvecklingsarbetet på detta fält. Han vill emellertid, med hänsyn till den dokumenterade utvecklingen av elevklienteletts beskaffenhet, i likhet med utredningen understryka vikten av att organisationen icke låses fast utan från tid till annan avpassas efter de aktuella förhållandena.

Utredningens förslag att elevgruppernas storlek skall skäras ned har redan tidigare preliminärt anmälts i samband med behandlingen av vissa av utredningen avgivna delförslag (jfr V ht 1952, p. 37 och V ht 1953, p. 37). Något slutligt ställningstagande från statsmakternas sida har i avvaktan på föreliggande huvudbetänkande ännu icke förekommit, men principen har beaktats vid utformningen av ett antal av statsmakterna redan beslutade projekt.

Utan att vilja direkt ansluta sig till utredningens åsikter om det optimala platsantalet delar departementschefen i princip utredningens synpunkter i förevarande fråga. Detta innebär emellertid icke att han förordar en omedelbar övergång till »den lilla gruppens» system eller är beredd att göra upp ett program på längre sikt i detta hänseende. En omläggning anses kunna ske endast stegvis, varvid hänsyn måste tagas till de ekonomiska insatser, som det statsfinansiella läget medger i fråga om såväl byggnadsarbeten som personalförstärkningar. Varsamhet är särskilt angelägen med tanke på de fortskridande förändringarna i klienteletts struktur och de betydande osäkerhetsmomenten vid bedömningen av den framtida elevtillströmningen.

Departementschefen framhåller att en anpassning till mindre grupper redan nu kan accepteras vid vissa skolor. Beslut fattades vid 1953 års riksdag om viss ombyggnad av de största elevförläggningarna vid Lövsta och Forsane i samband med uppförande av ett antal nya avdelningar därstädes. Dessa båda skolor har i och med detta helt anpassats till den lilla gruppens principer. För Sundbos del beslöt 1952 års riksdag uppförande av en specialavdelning och en utskrivningsavdelning. En minskning av de äldre avdelningarna bör få ske. Vid ytterligare två skolor bör en minskning av större elevavdelningar kunna beslutas redan nu. Vid Johannisberg har en elevavdelning med 20 platser brunnit ner. Det är naturligt att den nya avdelningen icke dimensioneras för mer än 15 elever. Vidare föreslås att den största elevavdelningen vid Fagared delas i två avdelningar, den ena om 6 och den andra om 14 platser, samt att Folåsa, som nu består av en enda elevförläggning för 20 elever, byggs om efter ett paviljongsystem med endast 7 elever i varje hus.

Utredningen har ställt en prognos rörande platsbehovet och därvid funnit en ökning av platsantalet påkallad. Bl. a. har beräknats att elevantalet skulle öka med 25 % under åren 1951—57 om hänsyn tages enbart till förändringarna i befolkningens sammansättning. Utredningens beräkningar i fråga om platsbehovet har hittills icke verifierats av utvecklingen. En viss marginal föreligger f. n. Med hänsyn härtill kan departementschefen icke finna tillräckliga skäl f. n. föreligga för en utbyggnad på basis av utredningens framtidsprognos.

Utredningen föreslår en betydande personalförstärkning. När det gäller att ge skolorna större resurser i deras fostrande uppgifter representerar personalfrågan enligt departementschefen otvivelaktigt ett centralt problem. Han är emellertid icke beredd att draga upp några principiella riktlinjer för de framtida personalplanerna utan anser att en förstärkning på detta område, liksom när det gäller omformning och förstärkning av skolorna i övrigt, bör bedömas från tid till annan mot bakgrunden av aktuella erfarenheter och behov. En viss ökning av personalen förordas dock nu. Sedan Lingatan hösten 1953 nedlagts och numera definitivt avförts ur skolorganisationen, bör de för denna skola beräknade avlöningsmedlen omdisponeras för en personalförstärkning inom organisationen. Dessa medel uppgår till 92 491 kronor. Såsom föreslagits vid behandlingen av socialstyrelsens avlöningsanslag bör dock nämnda belopp minskas med de lönedel, som erfordras för en tjänsteman, som inom socialstyrelsen sysslar med uppgiften att anskaffa fosterhem åt barn, som är omhändertagna för skyddsuppfostran. Sedan denna reduktion företagits, återstår ett belopp av 76 027 kronor att disponeras inom ramen för den egentliga ungdomsvårdsskoleorganisationen. Vidare beräknar departementschefen, såsom framgår av det följande, att ett antal facklärarinetjänster skall

dragas in. Denna åtgärd betingas enbart av behovet att rationalisera yrkesutbildningen och kräver att annan personal anställs vid skolorna. Lönerna för ifrågakvarande facklärare representerar ett belopp av 100 512 kronor. Av f. n. anvisade medel kan alltså totalt (76 027 + 100 512) 176 539 kronor om disponeras. En ytterligare förstärkning med ca 20 tjänster kan därjämte nu bedömas erforderlig. Departementschefen är emellertid icke beredd föreslå att mer än 7 av dessa inrättas under nästa budgetår.

Byggnadsprogrammet

I betraktande av de betydande osäkerhetsmoment som gör sig gällande vid försöken att bedöma den framtida utvecklingen finner departementschefen sig i likhet med bl. a. socialstyrelsen sakna möjlighet att taga ställning till utredningens byggnadsprogram i vidare utsträckning än för den närmast liggande etappen.

Vad först beträffar frågan om Lingatans omändring till sjömansskola anför departementschefen bl. a. följande.

Detta projekt framfördes från utredningens sida redan år 1952. I 1953 års statsverksproposition (V ht, p. 37) lämnades en utförlig redogörelse för förslaget. Vid remissbehandlingen framkom i stort sett inga erinringar mot tanken att tillskapa en sjömansutbildning för ungdomsvårdsskolornas behov, ehuru väl från vissa håll — bl. a. från sjöfolkets sida — uttalades en viss skepsis i fråga om ungdomsvårdsskoleelevernas möjligheter till anpassning inom sjömansyrket. Sjöfolksförbundet ansåg i vart fall då, att Lingatan hade ett alltför isolerat läge för att vara lämpligt för ändamålet. Något ställningstagande blev för statsmakternas del icke aktuellt vid 1953 års riksdag. På grund av anstaltsbyggnadernas tillstånd och de lokala förhållandena i övrigt nedlades skolverksamheten vid Lingatan hösten 1953. Vid 1954 års riksdag förelåg dels en motion om skolans omändring till sjömansskola i enlighet med utredningens förslag och dels ett uttalande av riksdagens revisorer, vari framhölls det otillfredsställande i att anstalten icke utnyttjades. Statsutskottet (utl. nr 5, p. 35) avstyrkte bifall till motionen under hänvisning till att sjömansskolefrågan först borde prövas av Kungl. Maj:t samt förordade en undersökning av möjligheterna att anordna sjömansutbildning för ungdomsvårdsskoleelever vid kommunala sjömansskolor. I anledning av revisorerens uttalande underströks önskvärdheten av att Lingatan — utan att man därför bunde sig för dess framtida användning som sjömansskola — snarast komme att utnyttjas på lämpligt sätt.

Socialstyrelsen har i samråd med överstyrelsen för yrkesutbildning verkställt den begärda undersökningen. Överstyrelsen har därvid yppat en viss tveksamhet rörande lämpligheten av att mottaga ungdomsvårdsskoleelever vid de kommunala sjömansskolorna. Socialstyrelsen påpekar, att inbörden av ett omhändertagande på ungdomsvårdsskola är att behovet av vård i denna form ansetts föreligga. En omplacering till en sjömansskola kan då icke ske förrän elevens resocialisering fortskridit så långt att han kan medgivas villkorlig utskrivning. Sedan han sålunda lämnat skolan, står det fritt att efter omständigheterna placera honom i den yrkesutbildning, som passar honom.

Att redan före den villkorliga utskrivningen placera en på ungdomsvårdsskola omhändertagen yngling i kommunal sjömansskola torde på av

socialstyrelsen anförda skäl i regel vara uteslutet. Möjligen kunde man tänka sig att vidtaga en sådan åtgärd i enstaka fall inom den begränsade grupp, som av skilda orsaker anses böra utackorderas redan före den villkorliga utskrivningen. I praktiken torde dock både behovet och möjligheten av en sådan anordning vara så ringa, att det bör överlätas på vederbörande skolstyrelse att söka sig fram till en lösning i det enskilda fallet.

Med hänsyn till svårigheterna och kostnaderna att bereda ett mycket begränsat antal elever en för handelsflottan erforderlig och med de kommunala sjömansskolorna jämförlig utbildning inom ungdomsvårdsskoleorganisationen är departementschefen icke beredd att ansluta sig till tanken att anordna en sjömansskola vid Lingatan. Med beaktande av vad riksdagen anfört om vikten av att anläggningen utnyttjas har han — då han ej heller i övrigt funnit användning för anstalten inom ungdomsvårdsskoleväsendet — ansett att den bör avföras från skolorganisationen. Fångvården har numera övertagit Lingatan.

Beträffande byggnadsprogrammet i övrigt föreslår departementschefen sammanfattningsvis att den närmaste byggnadsetappen får omfatta *dels* anordnande av en förläggning vid Härsjögården för sex elever, *dels* vissa ombyggnadsarbeten vid Fagared i syfte att minska ned den största elevavdelningen därstädes *och dels* omläggning av Folåsa från en stor till tre mindre avdelningar. Endast för de båda sistnämnda arbetena erfordras särskild medelsanvisning, nämligen med (37 480 + 470 000) 507 480 kronor. Departementschefen återkommer i detta hänseende vid behandlingen av frågan om skolornas byggnadsanslag.

Yrkesundervisning m. m.

Utredningen har föreslagit, att ett antal fackläraryrken vid flickskolorna skall dragas in. I gengäld skall viss undervisning ske i form av korta ambulerande kurser, varjämte några skolor skulle erhålla arbetsterapeuter. Utredningen förutsätter vidare att jordbruksdriften nedläggas och trädgårdsskötseln slopas som utbildningsgren.

Departementschefen förordar i huvudsaklig överensstämmelse med socialstyrelsens förslag, att antalet fackläraryrken bestäms till tre vid Brättegården, Härsjögården, Eknäs och Hornö, två vid Morängen och en vid Broby. Av dessa bör en vara lärarinna i tvätt vid vardera Härsjögården, Eknäs och Hornö. På detta sätt minskas antalet fackläraryrken med åtta. I överensstämmelse med socialstyrelsens förslag bör därjämte arbetsterapeuter finnas anställda vid Härsjögården, Eknäs, Hornö och Morängen.

Förslaget om slopande av jordbruksdriften vid flickskolorna bör bordläggas. Det förutsättes, att socialstyrelsen vid en planerad undersökning av jordbrukens lönsamhet m. m. inom organisationen jämväl beaktar flickskolornas motsvarande problem.

Vad beträffar trädgårdsundervisningen utgör denna en av de uppgifter,

som ligger inom lanthushållslärarynnans arbetsområde; någon särskild personal är alltså icke anställd för detta ändamål. Då det uppenbarligen icke förutsatts, att skolorna skall avhända sig trädgårdsanläggningarna, kan departementschefen icke finna annat än att frågan om på vad sätt och i vilket syfte arbetet skall bedrivas i trädgården får bli beroende av lokala omständigheter och behov.

I förevarande sammanhang föreslås, att även vissa pojkskolor erhåller arbetsterapeutjänster, nämligen Lövsta och Långanäs. För Lövstas vidkommande beslöt 1954 års riksdag att en ny terapiverkstad skulle uppföras därstädes. Likaså synes det erforderligt att Långanäs, som mottager ett likaledes i psykiskt hänseende starkt skadat klientel, erhåller en motsvarande tjänst.

Organisationen bör, såsom bl. a. socialstyrelsen och ett antal skolstyrelser uttalat, vara oförhindrad att inom ramen för givna resurser själv forma sin yrkesutbildning. Bestämmanderätten kan dock icke överlåtas på de enskilda skolstyrelserna med hänsyn till risken att differentieringen inom yrkesutbildningen får en olämplig avbalansering inom skolorganisationen i dess helhet. Det bör därför ligga i socialstyrelsens hand att besluta om utbyte av yrkesspecialiteter i förekommande fall. Styrelsen bör dock i största möjliga utsträckning taga hänsyn till skolstyrelsernas egna önskemål härvidlag.

Personalplaner

Såsom framgår av det föregående begränsas departementschefens program för en förstärkning av personalen under nästa budgetår av dels de möjligheter som står till buds inom ramen för ett redan tillgängligt belopp av 176 539 kronor, vilket kan omdisponeras, och dels det antal av sju nya tjänster, vilka han förklarar sig beredd att tillstyrka fr. o. m. den 1 juli 1955.

Inom ramen för förstnämnda belopp rymmes, förutom de ändringar för vilka redogjorts i samband med behandlingen av yrkesutbildningsfrågan, följande personalförstärkningar av hög angelägenhetsgrad, nämligen en översköterska vid Ryagården, en vårdare vid Broby, två vårdare vid vardera Eknäs, Morängen, Hornö och Härsjögården samt ett ekonomibiträde i 7 lönegraden vid Ryagården. Slutligen bör ifrågavarande belopp få tagas i anspråk för tre av 1954 års riksdag beslutade vårdartjänster.

De sju nya tjänsterna fördelas på följande sätt: en assistent vid vardera Margretelund, Långanäs och Härsjögården, en bokhållare vid Långanäs, en vårdare vid Brättegården samt ytterligare två vårdare, vilka bör få disponeras fritt av socialstyrelsen för att insättas som förstärkning på de punkter, där särskilt trängande behov härav anmäler sig. Kostnaderna för dessa sju tjänster beräknas till 76 020 kronor.

Sedan år 1948 har vid Lövsta funnits en tjänst som biträdande läkare i lönegrad Cg 29. Denna tjänst har i brist på sökande hittills icke kunnat besättas. Enligt utredningens mening bör tjänsten indragas och i stället bör en psykologtjänst inrättas för vissa angivna uppgifter. Socialstyrelsen anser, att en psykologtjänst i Ce 29 visserligen bör inrättas men menar, att läkartjänsten icke kan indragas. Senare har från socialstyrelsens och Lövstaledningens sida under hand understrukits behovet av en biträdande läkare för skolans räkning. Det har därvid framhållits, att utsikterna att få tjänsten besatt numera torde vara bättre än tidigare. I detta läge anser departementschefen, att frågan bör lösas på det sättet att en tjänst för en läkare eller psykolog i Ce 29 uppföres på personalförteckningen. Därest tjänsten besättes med en psykolog bör dock denne i avvaktan på närmare erfarenhet tills vidare anställas som extra tjänsteman.

Övriga frågor

Utredningens förslag vad beträffar ersättningar till skolstyrelseledamöterna kan departementschefen endast tillstyrka i vad rör dagarvode å 20 kronor till dessa funktionärer.

Beträffande frågan om eftervårdens organisation framhålls, att barnavårdskommittén f. n. är sysselsatt med en omarbetning av barnavårdslagens bestämmelser rörande skyddsuppfostran. Bland de problem, som härvid torde komma upp till behandling, befinner sig frågan om hur övergångstiden mellan anstaltsvistelsen och den slutgiltiga utskrivningen skall gestaltas ur skilda synpunkter. I detta läge anser departementschefen, att hållbara grunder saknas för större förändringar i den nuvarande eftervårdsorganisationen.

Frågan om utvidgning av den av I. O. G. T. bedrivna inackorderingshemsverksamheten debatterades senast vid 1952 års riksdag, vid vilken motioner förelåg om inrättande av ytterligare ett antal hem. För egen del gav departementschefen i andra kammaren uttryck för den uppfattningen att en utökning icke borde ske i avvaktan på utredningens förslag; han framhöll familjevården som ett alternativ, som vore värt att prövas i vidgad utsträckning. Utredningsresultatet har icke kommit honom att ändra uppfattning på denna punkt, och han ansluter sig därför till utredningens uttalande om en ökad verksamhet i syfte att få kontakt med familjer, som är lämpade och villiga att taga emot det här berörda klientelet. De inom skolornas eftervårdsorganisation inrättade inackorderingshemmen måste vid sådant förhållande närmast betraktas som ett komplement, då inga andra utvägar står till buds. Inför de synpunkter beträffande inackorderingshemmen, vilka kommit till uttryck i betänkandet och vid remissbehandlingen, saknar departementschefen anledning att f. n. avge några konkreta förslag i fråga om sådana hem. Socialstyrelsen har förutskickat en utredning i denna fråga; det anses lämpligt att tills vidare avvakta resultatet härav.

Anslagsfrågor m. m.

I 1954 års statsverksproposition (p. 37) föreslog Kungl. Maj:t, att utbildningsgrenarna tapetseri och trädgårdsskötsel vid Forsane skulle utbytas mot elektrikerutbildning och utbildning av reparatörer för jordbrukets och skogsbrukets maskiner. För Sundbos vidkommande skulle trädgårds- och snickeriutbildningen ersättas med utbildning till bilmekaniker och elektriker. Riksdagen ville icke motsätta sig förslaget, men uttalade (statsutsk. utl. nr 5) tveksamhet huruvida elektrikerutbildning borde påbörjas och förutsatte en ytterligare utredning i ämnet. Socialstyrelsen och vederbörande skolstyrelser har nu förebragt vissa skäl för att en dylik utbildning icke skall anordnas och föreslagit, att snickeriundervisningen i stället skall behållas vid Sundbo och att den planerade elektrikerutbildningen vid Forsane skall ersättas med utbildning i bageriyrket. Departementschefen godtar vad sålunda föreslagits. Till följd av omläggningarna på detta område bör två trädgårdsmästartjänster i Ce 18 ersättas med två yrkeslärartjänster i Ce 20; på grund av trädgårdsmästarernas löneklassläge erfordras ingen anslagsuppräknig. Vidare bör tjänsten som yrkeslärare i tapetseri, vars innehavare är ordinarie tjänsteman, föras på övergångsstat.

Vid anmälan av nyssnämnda proposition uttalade departementschefen, att undervisningen i trädgårdsskötsel vid yrkesskolorna för pojkar lämpligen borde kunna överföras till jordbruket och skötas av jordbrukspersonalen. Statsutskottet (utl. nr 5) ansåg, att en sammanslagning av angivna innebörd vore en lämplig och av utvecklingen betingad åtgärd. Departementschefen återkommer nu till dessa frågor.

Om Sundbo och Forsane undantages, förekommer f. n. trädgårdsutbildning vid följande yrkesskolor för pojkar, nämligen Lövsta, Långanäs, Fagared, Johannisberg och Råby. Berörda skolstyrelser har avstyrkt indragning av trädgårdsmästartjänsterna. Som skäl har framför allt anförts, att trädgårdsarbetet är värdefullt som sysselsättning och terapi samt att skolorna i allmänhet har leveransengagemang inom orten och på så sätt erhåller en god kontaktmöjlighet med den omgivande bygden. Socialstyrelsen anser, att man vid bedömningen av förevarande fråga måste taga hänsyn till trädgårdsdriftens omfattning och art och till skolornas mycket olika klientel. Styrelsen kan icke f. n. taga ställning i ämnet och anser att trädgårdsmästartjänsterna tills vidare icke bör indragas vid de här avsedda fem skolorna. Av handlingarna framgår, att trädgårdsdriften under budgetåret 1953/54 gick med en förlust varierande mellan 1 125 och 3 125 kronor vid Lövsta, Fagared och Johannisberg. Röreisen utvisade vinst vid Långanäs med 2 171 kronor och vid Råby med 13 398 kronor. Vid några skolor hade trädgårdsdriften belastats med vissa investeringskostnader, vilka dock var av ringa betydelse för en bedömning av det ekonomiska utfallet. Tilläggas bör att lönekostnaderna för trädgårds-

mästarna (18 lönegraden) bestrides från riksstatsanslaget och således icke beaktats i nyssnämnda redovisning.

För egen del har departementschefen icke funnit skäl att frångå sin tidigare uppfattning i principfrågan. Skäl finns dock för undantag i två fall. Lövsta utgör kombinerad yrkesskola och skolhem, och det är icke hans avsikt att här föreslå någon ändring beträffande skolhemmens trädgårdsarbete. Vidare synes trädgårdsarbetet vid Råby ekonomiskt någorlunda försvara sin existens; skäl torde också kunna anföras för en trädgårdsundervisning i egentlig mening vid denna anstalt, som är belägen i Lund. Departementschefen föreslår alltså, att trädgårdsmästartjänsterna indrages vid Fagared, Långanäs och Johannisberg. Sedan två trädgårdsmästartjänster i enlighet med det tidigare förslaget indragits vid två andra yrkesskolor, återstår inom ungdomsvårdsskoleorganisationen endast ordinarie befattningshavare, tillhörande denna grupp. Det är alltså erforderligt att föra tre tjänster som trädgårdsmästare i Ca 18 på övergångsstat. Personalläget vid Fagared, Långanäs och Johannisberg skulle dock försämrats om icke de indragna tjänsterna ersattes med andra tjänster, tillhörande någon av de befattningshavargrupper, som sysslar direkt med elevernas uppfostran. Det föreslås därför, att vid envar av de nämnda tre skolorna en vårdare får anställas, sedan trädgårdsmästaren avgått ur tjänst. — Nu gjorda förslag påverkar icke anslagsbehovet för nästa budgetår.

Förslaget i det föregående att skolstyrelsernas ledamöter skall erhålla ett arvode av 20 kronor för varje sammanträdesdag medför en kostnad av 8 000 kronor. Till höjning av vissa ersättningar åt folkskollärare beräknas ytterligare 8 473 kronor.

För att sätta skolorna i tillfälle att i större utsträckning än vad nu är möjligt utnyttja sina rådgivande psykiatrar, bör en viss ökning av medelsanvisningen ske. Det erinras att medel till rådgivande psykiatrar vid både Lövsta och Lingatan finns inräknade i nuvarande anslag. Då tjänsten som chefsläkare vid Lövsta numera tillsatts och Lingatan nedlagts, borde rätteligen de för dessa båda skolor beräknade medlen, 7 660 kronor, indragas. För att åstadkomma den förordade allmänna förstärkningen vill departementschefen dock föreslå, att detta belopp får utnyttjas av de kvarstående skolorna och att under anslaget därjämte anvisas 2 800 kronor. På detta sätt sker en realförstärkning av medel för psykiaterbesök med ca 10 500 kronor.

Beträffande föreslagna löneregleringar tillstyrkes *dels* uppflyttning av tre rektorstjänster från Ca 29 till Ca 31 (Långanäs, Forsane, Sundbo) och två rektorstjänster från Ca 27 till Ca 29 (Margretelund, Brättegården), *dels ock* nedflyttning av en rektorstjänst från Ca 29 till Ca 27 (Hornö). I nämnda sammanhang föreslås uppflyttning av *dels* tjänsten som ämneslärare från Ca 26 till Ca 27, *dels* tjänsterna som lärarinna i hushållsgöromål och lärarinna i kvinnlig slöjd från 19 till 20 lönegraden under beteck-

ningen yrkeslärare, dels tjänsterna som barnavårdslärlarinna från 19 till 20 lönegraden och dels tjänsterna som lärarinna i tvätt från 14 till 15 lönegraden. Dessa löne regleringar medför för nästa budgetår en kostnadsökning av ca 19 400 kronor.

I det föregående har föreslagits om disposition av vissa under anslaget tillgängliga medel ävensom att medel anvisas för ytterligare sju tjänster. Samtliga genom om dispositionen och ytterligare förstärkning tillkommande tjänster bör uppföras på extra ordinarie stat. Kostnaderna för de angivna tjänsterna uppgår till 76 020 kronor. Å andra sidan bör anslaget såsom tidigare angivits minskas med 16 464 kronor, motsvarande lönekostnaden för en konsulent för fosterhemsanskaffning hos socialstyrelsen.

De för vikarier avsedda medlen uppräknas med 20 000 kronor. Den automatiska kostnadsstegringen beräknas till 22 027 kronor.

Vidare höjes det särskilda arvodet till folkskollärare från 660 till 804 kronor, vilket medför en merkostnad av 3 024 kronor. För ersättning av tjänstgöring på obekvämlig arbetstid beräknas 39 000 kronor.

Ordinarie sättningar av fem biträdande husföreståndare, fyra vårdare och fem ekonomibiträden tillstyrkes. Den för Lingatan avsedda rektorstjänsten i Ca 27 bör avföras ur förteckningen. Antalet å ordinarie stat uppförda yrkeslärartjänster bör fr. o. m. nästa budgetår vara 30. Från övergångsstaten kan en arbetsledare avföras.

Anslaget höjes med 182 280 kronor och uppföres med 4 739 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått följande motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Hesselbom m. fl.* (I: 233) och den andra inom andra kammaren av herr *Svensson* i Göteborg *m. fl.* (II: 274), i vilka motioner har hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förslag till anordnandet av sjömansutbildning inom ungdomsvårdsskoleorganisationen,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Nyström* och *Sundberg* (I: 86) och den andra inom andra kammaren av fru *Boman* och herr *Jansson* i Kalix (II: 123), i vilka motioner har hemställts, att riksdagen måtte bifalla vad Kungl. Maj:t hemställt under rubriken Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården beträffande ändringar i personalförteckningen, dock att trädgårdsmästartjänsten vid Johannisbergs yrkesskola bibehålles.

Beträffande motiveringarna för nämnda yrkanden hänvisas till motionerna II: 274 och II: 123.

Utskottet. Ungdomsvårdsskoleutredningens slutbetänkande, som avgavs i september 1953, föranledde vid 1954 års riksdag beslut om en viss om-

läggning av yrkesutbildningen vid pojkskolorna. I förevarande sammanhang har huvudfrågorna i utredningsförslaget upptagits till prövning.

Utskottet kan i allt väsentligt ansluta sig till vad departementschefen anfört under rubriken *principiella frågor*. I likhet med både utredningen och departementschefen finner utskottet det vara av vikt att skolornas organisation icke låses fast utan att den i stället anpassas efter de skiftande aktuella förhållandena. Såsom departementschefen anfört bör även personalbehovet bedömas utifrån enahanda synpunkter. Utskottet delar likaså departementschefens uppfattning att den av utredningen föreslagna övergången till den »lilla gruppens system» bör ske stegvis under hänsynstagande till de ekonomiska resurserna.

Beträffande utredningens *byggnadsprogram* har departementschefen till en början erinrat att 1954 års riksdag, i anledning av väckta motioner om Lingatans omändring till sjömansskola i enlighet med ett av utredningen tidigare framlagt förslag, förordat en undersökning av möjligheterna att anordna sjömansutbildning för ungdomsvårdsskoleelever vid kommunala sjömansskolor. Vidare erinras att riksdagen i nämnda sammanhang, på föranledande av ett uttalande från riksdagens revisorer om det otillfredsställande i att skolan icke utnyttjades, framhållit önskvärdheten av att Lingatan — utan att man därför bunde sig för dess framtida användning som sjömansskola — snarast komme att utnyttjas på lämpligt sätt.

Socialstyrelsen, som i samråd med överstyrelsen för yrkesutbildning verkställt den begärda undersökningen, har ansett att en omplacering till kommunal sjömansskola icke bör ske förrän elevens resocialisering fortskridit så långt att han kan medgivas villkorlig utskrivning men att det då står fritt att placera honom i den yrkesutbildning, som passar honom. Departementschefen delar denna uppfattning och förklarar sig icke heller beredd att ansluta sig till tanken att anordna en sjömansskola vid Lingatan med hänsyn till svårigheterna och kostnaderna att inom ungdomsvårdskoleorganisationen åstadkomma en med de kommunala sjömansskolorna jämförlig utbildning. I sammanhanget anmäles, att Lingatan numera avförts från organisationen och övertagits av fångvården.

Den av socialstyrelsen verkställda undersökningen synes utskottet ge vid handen att det icke är en framkomlig väg att söka ordna sjömansutbildning för ungdomsvårdsskoleklientelet i anslutning till de kommunala sjömansskolorna. Kvar står då frågan om anordnande av sådan utbildning inom ungdomsvårdskoleorganisationens ram. I motionerna I:233 och II:274 har yrkats, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om förslag härutinnan. Såsom framhållits i motionerna har inte mindre än 54 eller 16,2 % av de från skolorna under år 1951 villkorligt utskrivna eleverna tagit anställning ombord på handelsfartyg. Redan nämnda förhållande motiverar enligt utskottets mening att åtgärder vidtas i syfte att underlätta för intresserade elever att efter den villkorliga utskrivningen

erhålla anställning inom sjömansyrket. Av betydelse i detta sammanhang är vidare den positiva inställning, som enligt vad utskottet erfarit, partsorganisationerna på sjöfartsområdet numera intagit till frågan om sjömansutbildning inom ungdomsvårdsskoleorganisationen.

Med anledning av det anförda anser utskottet sig kunna förorda att försök nu göres med dylik utbildning i den omfattning detta är möjligt inom ramen för skolornas nuvarande resurser. I första hand synes det då lämpligt att såsom ett komplement till den nu förekommande utbildningen för restaurangkockar uppta utbildning för skeppskockar. Utskottet förordar vidare att undersökning verkställs beträffande möjligheterna att utan särskilt kostnadskrävande åtgärder anordna utbildning även för däckspersonal. Utskottet anser sig slutligen i detta sammanhang böra understryka vikten av partsorganisationernas medverkan vid upplägandet och genomförandet av utbildningsprogrammet för berörda yrkesgrenar.

Departementschefens övriga förslag i fråga om ordnandet av *yrkesundervisningen* vid skolorna tillstyrkes av utskottet. Liksom departementschefen finner utskottet det även lämpligt att socialstyrelsen erhåller befogenhet att inom ramen för givna resurser och med beaktande i största möjliga utsträckning av skolstyrelsernas egna önskemål besluta om utbyte av yrkesspecialiteter vid skolorna.

Under rubriken *anslagsfrågor m. m.* har departementschefen, sedan 1954 års riksdag fattat principbeslut om sammanförande av undervisningen i trädgårdsskötsel vid pojkskolorna med jordbruksundervisningen, återkommit till härav påkallade indragningar av trädgårdsmästartjänsterna vid bl. a. yrkesskolorna Lövsta, Långanäs, Fagared, Johannisberg och Råby. Departementschefen anser nu, att undantag från det nämnda principbeslutet bör göras för Lövsta, som utgör kombinerad yrkesskola och skolhem, samt för Råby, där trädgårdsarbetet synes ekonomiskt någorlunda försvara sin existens. Trädgårdsmästartjänsterna vid övriga berörda skolor föreslås däremot till indragning. I motionerna I: 86 och II: 123 har detta förslag mött erinran såvitt gäller Johannisberg, där motionärerna vill bibehålla ifrågavarande tjänst.

Den vid förra årets riksdag beslutade sammanslagningen av undervisningen i trädgårdsskötsel och jordbruk innebär enligt utskottets mening självfallet icke att skolorna utan särskild anledning skall avveckla trädgårdsanläggningarna och därmed även förlora de möjligheter till värdefull terapiverksamhet, som dessa erbjuder. Innebörden av riksdagens beslut är i stället den, att trädgårdsskötseln bör slopas som särskild utbildningsgren till förmån för andra i dagens läge mera lämpliga yrkesutbildningar. I likhet med departementschefen anser utskottet att denna uppfattning i principfrågan icke bör frångås utan särskilda skäl. Utskottet delar departementschefens uppfattning att förhållandena vid Lövsta och Råby motiverar att undantag göres för dessa skolor. De skäl, som kan anföras för undan-

tag av Råby, synes dock i huvudsak även vara tillämpliga för Johannisbergs vidkommande. Utskottet anser sig därför böra tillstyrka motionärernas yrkande om bibehållande av trädgårdsmästartjänsten även vid denna skola. Utskottets förslag ändrar icke anslagsberäkningen men föranleder att två i stället för tre tjänster som trädgårdsmästare i Ca 18 föres på övergångsstat.

Vad departementschefen i övrigt anfört vid anmälan av förevarande anslag har icke givit utskottet anledning till särskilt uttalande.

Under återopandande av det anförda får utskottet, som icke har någon erinran mot anslagsberäkningen, hemställa,

I. att riksdagen må i anledning av motionerna I: 233 och II: 274 i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet ovan anfört angående sjömansutbildning inom ungdomsvårdsskoleorganisationen;

II. att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 86 och II: 123

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 4 januari 1955 och utskottet förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 672 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	122 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	2 329 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	615 200
	Summa kronor 4 739 000;

c) till *Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården*: Avlöningar för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 4 739 000 kronor.

37:o) **Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 38, s. 106—111) föreslagit riksdagen att till Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Omkostnader för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 3 396 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3 347 000 kronor.

Posten till övriga expenser uppräknas med 3 000 kronor. För underhåll av byggnader föreslås ett till 300 000 kronor avrundat belopp, innebärande en ökning med 9 400 kronor. Vidare tillstyrkes uppräknings av inventarieposten med 20 000 kronor. För att möta den av socialstyrelsen beräknade utbyggnaden av den högre folkskoleundervisningen ökas delposten till undervisning, lek och idrott med 24 000 kronor. Under samma post upptas såsom en allmän förstärkning för anskaffande av idrotts- och terapimateriel m. m. ytterligare 6 000 kronor. Slutligen beräknas ett belopp av 3 000 kronor för inköp av materiel åt de arbetsterapeuter, som enligt departementschefens förslag under föregående punkt skall anställas vid ett antal skolor.

Sedan socialstyrelsen under några år försöksvis prövat ett nytt system för elevernas flitpenningar, har styrelsen nu inkommit med definitivt förslag till omläggning i detta hänseende. Konstruktionen bygger på ett av ungdomsvårdsskoleutredningen tidigare avgivet förslag men innebär en viss förenkling i förhållande till detta. Departementschefen har i princip intet att erinra mot den av styrelsen förordade konstruktionen. Vad beträffar medelstildningen för detta ändamål erinras att 1952 års riksdag i anledning av utredningsförslaget på denna punkt medgav en förstärkning av delposten till elevbelöningar med 30 000 kronor mot utav utredningen föreslagna 75 000 kronor. Departementschefen är icke beredd att föreslå någon höjning av denna delpost för nästa budgetår men förutsätter, att socialstyrelsen vid en allmän övergång till ett nytt flitpenningssystem anpassar detta på ett sådant sätt, att utgifterna kan hållas inom ramen för tillgängliga medel.

Delposten till eftervård och utackordering höjes med 25 000 kronor. Vidare föreslås att delposten till bränsle m. m. med hänsyn till den låga belastningen sistförflutna budgetår minskas med 50 000 kronor. Slutligen upptas ett belopp av 8 000 kronor till bibliotek vid ungdomsvårdsskolorna.

Sammanlagt ökas anslaget med 48 400 kronor och uppföres med 3 396 000 kronor.

Utskottet vill icke motsätta sig det föreliggande förslaget till nytt system för elevernas flitpenningar men förutsätter liksom departementschefen att socialstyrelsen beaktar att utgifterna hållas inom ramen för anvisade medel. Utskottet, som icke heller i övrigt funnit anledning till erinran mot departementschefens förslag, hemställer alltså,

att riksdagen må till *Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 3 396 000 kronor.

38:o) **Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Byggnadsarbeten m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 39, s. 111—116) föreslagit riksdagen att till Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Byggnadsarbeten m. m. för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 1 250 000 kronor.

Till byggnadsarbeten vid ungdomsvårdsskolorna har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 1 750 000 kronor. Vid planeringen av byggnadsvolymen för nästa budgetår har departementschefen utgått ifrån att — förutsatt att medel anvisas å tilläggsstat för innevarande budgetår till återuppbyggnad av den delvis nedbrunna yrkesskolan Johannisberg — anslaget skall minskas till 1 250 000 kronor.

För en brunn med reningsanordning vid Eknäs beräknas en kostnad av 20 500 kronor. För byggnadsarbeten vid Fagared beräknas 92 300 kronor. Den förut föreslagna omläggningen av *Folåsa* till paviljongsystem kräver en medelsanvisning av 430 000 kronor. Ett belopp av 35 000 kronor bör därjämte anvisas för anskaffande av inventarier i samband med denna ombyggnad.

Av övriga i socialstyrelsens anslagsframställning avgivna förslag tillstyrker departementschefen helt följande, nämligen iordningställande av en idrottsplats vid *Fagared* för en kostnad av 18 000 kronor, reparation av skorstenar vid *Sundbo* för 26 700 kronor, inredning av arbets-salar m. m. vid *Morängen* för 52 900 kronor inklusive inventarier, installation av oljeeldning i Storgården vid *Lövsta* för 16 000 kronor samt anskaffande av lokaltelefonanläggning vid sistnämnda skola för 4 000 kronor. För vissa *brandskyddsanordningar* förordas en medelsanvisning med 30 000 kronor.

Vad beträffar *personalbostäder* tillstyrkes ett bostadsbyggnadsprogram av följande omfattning, nämligen

vid Östra Spång en lägenhet om 90 m², vid Härsjögården en lägenhet om 90 m² och två lägenheter om vardera 65 m², vid Morängen två lägenheter om vardera 45 m², vid Hornö två lägenheter om vardera 65 m², vid Johannisberg en lägenhet om 65 m² och vid Folåsa en lägenhet om 65 m², allt för en beräknad kostnad av 470 000 kronor. Vidare föreslås ett belopp av 35 000 kronor till *standardförbättringar* i äldre personalbostäder.

I det av 1954 års riksdag beslutade programmet för omläggning av yrkesutbildningen vid yrkesskolorna för manliga elever ingick ett projekt om uppförande av en verkstad för reparation av jordbrukets och skogsbrukets maskiner vid *Forsane*. Verkstaden skulle anordnas i ett befintligt stall, vilket skulle byggas om för en kostnad av 41 500 kronor; sistnämnda belopp räknades in under byggnadsanslaget för innevarande budgetår. Socialstyrelsen har nu hemställt, att en helt ny verkstadsbyggnad uppföres för ändamålet till en kostnad av 168 300 kronor. Vid planeringen hade ungdomsvårdsskoleutredningen nämligen icke tagit vederbörlig hän-

syn till det speciellt stora utrymme, som skördemaskiner och andra jordbruksredskap kräver.

Det är enligt departementschefens mening angeläget, att den förbättring av yrkesutbildningen som beslutades av förra årets riksdag icke i denna del uppskjutes eller återkallas. Han ser sig därför nödsakad att föreslå, att den beslutade omläggningen får fullföljas trots den merkostnad, som uppkommit. För att finansiera denna kostnadsökning bör Kungl. Maj:t äga omdisponera de medel, vilka av 1954 års riksdag anvisades för anskaffande av inventarieutrustningar till elverkstäder vid Sundbo och Forsane, tillhoppa 100 000 kronor. Såsom framgått av behandlingen av skolornas avlöningsanslag saknar nämligen dessa projekt aktualitet. Härigenom uppstår för den avsedda verkstadsbyggnaden en brist på 26 800 kronor, vilket belopp bör anvisas för nästa budgetår.

För det nu uppgjorda programmet erfordras ett belopp av 1 257 200 kronor. Förutom den i det föregående föreslagna omdispositionen av vissa medel bör medelsbehovet täckas till ett belopp av 7 200 kronor genom omdisposition av en motsvarande besparing, vilken uppstått å ett antal tidigare genomförda byggnadsarbeten. I medelsanvisning för nästa budgetår erfordras sålunda 1 250 000 kronor.

Utskottet, som erinrar att riksdagen numera med bifall till utskottets förslag (utlåtande nr 16 år 1955) anvisat medel å tilläggsstat till återuppbyggnad av den nedbrunna elevavdelningen vid Johannisberg, tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Byggnadsarbeten m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 1 250 000 kronor.

39:o) **Fortbildningskurs för befattningshavare vid skolor tillhörande barna- och ungdomsvården.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40, s. 116 och 117), vilket innebär en anslagsminskning med 2 900 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fortbildningskurs för befattningshavare vid skolor tillhörande barna- och ungdomsvården* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 6 500 kronor.

40:o) **Bidrag till inrättande av inackorderingshem m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 41, s. 117 och 118) föreslagit riksdagen att till Bidrag till inrättande av inackorderingshem m. m. för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 kronor.

För innevarande budgetår är anslaget uppfört med 17 300 kronor.

Socialstyrelsens förslag om en särskild kontantersättning till husmödrarna vid inackorderingshemmen kan departementschefen fortfarande icke biträda. Däremot föreslår han, att ett anslag av 2 500 kronor får utgå till I. O. G. T. jämväl för nästa budgetår.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft följande motioner, nämligen

dels en inom andra kammaren av herr *Nyberg* väckt motion (II: 277), i vilken har hemställts, att riksdagen måtte besluta att en kontant lön av 1 000 kronor per år skall utgå till husmödrarna vid vart och ett av de av I. O. G. T. bedrivna inackorderingshemmen samt att till Bidrag till inrättade av inackorderingshem för budgetåret 1955/56 måtte anvisas ett reservationsanslag av 15 500 kronor,

dels ock en inom andra kammaren av fru *Lindskog m. fl.* väckt motion (II: 395), i vilken har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att kontantersättning med 2 000 kronor per år skall utgå till husmödrarna vid I. O. G. T:s inackorderingshem.

Angående motiveringarna för nämnda yrkanden hänvisas till motionerna.

Utskottet. Såväl ungdomsvårdsskoleutredningen som socialstyrelsen har beträffande den i det föregående (under punkt 36) berörda frågan om eftervården för ungdomsvårdsskolornas klientel ansett att frågorna om inackorderingsverksamhetens art och omfattning samt huvudmannaskapet m. m. bör omprövas innan verksamheten ytterligare utbygges. Socialstyrelsen har även anmält sin avsikt att återkomma med ett utarbetat förslag i dessa frågor. Vid sådant förhållande har departementschefen, som betonat familjevårdens primära betydelse, förklarat sig sakna anledning att f. n. avge några konkreta förslag i fråga om inackorderingshemmen.

Utskottet anser liksom departementschefen att det torde vara lämpligt att tills vidare avvakta resultatet av den av socialstyrelsen förutskickade utredningen. Enligt utskottets mening bör även de i motionerna II: 277 och II: 395 framställda förslagen om kontantersättning till husmödrarna vid de av I. O. G. T. bedrivna inackorderingshemmen prövas i anslutning till denna utredning. Under hänvisning härtill och då utskottet förutsätter att förslag i anledning av utredningen skall kunna föreläggas nästa års riksdag avstyrker utskottet ifrågavarande motioner.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag om ett fortsatt bidrag av 2 500 kronor till I. O. G. T. för dess verksamhet till förmån för inackorderingshemmen, hemställer sålunda,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna II: 277 och II: 395 till *Bidrag till*

inrättande av inackorderingshem m. m. för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 kronor.

41:o) **Ersättning till inackorderingshem för driftförluster.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42, s. 118), vilket innebär en anslagsminskning med 24 500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till inackorderingshem för driftförluster* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 88 000 kronor.

42:o) **Bidrag till frälsningsarméns flickhem.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 43, s. 119), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till frälsningsarméns flickhem* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 3 000 kronor.

Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet

43:o) **Arbetsmarknadsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 44, s. 120—128) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för arbetsmarknadsstyrelsens permanenta organisation, som föranledes av vad departementschefen förordad, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för arbetsmarknadsstyrelsens permanenta organisation, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56, dels ock till Arbetsmarknadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 4 227 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 4 173 000 kronor.

I anslutning till styrelsens förslag förordas, att tjänsten som tryckeriföreståndare uppflyttas från Cg 14 till Cg 16 samt förste aktuarietjänsten på lokaliserings- och utredningsbyråns statistiksektion från Ce 27 till Ce 29. Därjämte bör under förutsättning av bifall till det förslag om en omläggning av arbetslöshetsstatistiken, som framlägges i det följande vid behandlingen av styrelsens omkostnadsanslag, en kontorsbiträdestjänst i Ce 8 på samma sektion uppflyttas till kanslibiträdesbefattning i Ce 11.

Departementschefen är inte beredd att nu ta ställning till frågan huruvida arbetsmarknadsstyrelsen motiverar en permanent förstärkning av styrelsens organisation för arbetslöshetsbekämpande åtgärder eller till det av styrelsen anmälda behovet av ytterligare tjänster för dessa uppgifter. Det förutsättes liksom tidigare få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om in-

rättande av ytterligare extra tjänster inom krisorganisationen, om arbetsmarknadsläget skulle ge anledning därtill.

För tryckerianläggningen har styrelsen utöver föreståndaren räknat med en tryckeriförman i Cg 12, ett kanslibitråde i Cg 11 och två befattningshavare i Cg 10. Departementschefen har intet att erinra mot denna beräkning. För att täcka lönekostnaderna för dessa tjänster beräknas ytterligare 3 256 kronor.

Arbetsmarknadsstyrelsen har föreslagit en betydande förstärkning av personalen för ärenden rörande näringslivets lokalisering i syfte att möjliggöra en hela landet omfattande, länsvis bedriven lokaliseringsplanering. Förslaget ansluter till de riktlinjer, som 1952 års riksdag (prop. 127, SU 137, rskr. 246) uppdrog för den huvudsakligen utredande och rådgivande försöksverksamhet som arbetsmarknadsstyrelsen i egenskap av centralt lokaliseringsorgan har att bedriva. Denna verksamhet har till sin omfattning starkt begränsats på grund av ringa personaltillgång. Departementschefen betraktar lokaliseringsverksamheten som en angelägenhet av stor vikt för framtiden men är inte nu beredd att tillstyrka styrelsens förslag i vidare mån än att han förordar att personalen för ifrågavarande ärenden förstärkes med en befattningshavare, vilken bör placeras som förste byråsekreterare i högst Cg 29. Innan någon mera betydande förstärkning av personaluppsättningen företages anses spörsmålen om lokaliseringspolitikens medel och formerna för dess bedrivande böra göras till föremål för ytterligare överväganden på grundval av de erfarenheter, som vunnits i den hittills bedrivna verksamheten.

För arbetsvårdsbyrån föreslås en assistenttjänst i Cg 22. Vidare förordas, att 15 000 kronor beräknas för avlöning åt två extra kontorsbiträden, som torde bli erforderliga vid genomförandet av den förutnämnda omläggningen av arbetslöshetsstatistiken.

Anledning anses numera saknas att utöver den granskning, som verkställs av riksräkenskapsverket och statens sakrevision samt av styrelsens egen revision, upprätthålla en särskild överrevisorsinstitution. Departementschefen föreslår, att denna avvecklas med utgången av år 1955, då förordnandet för de nuvarande revisorerna upphör. Med anledning härav bör det för arvoden åt revisorerna nu beräknade beloppet av 12 000 kronor för nästa budgetår minskas till hälften.

Styrelsens beräkningar av omräkningsposterna godtas. Med hänsyn till grunderna för den reglerade befordringsgången bör antalet kontorsbiträdestjänster i Ca 8 ökas med 13 till 115, vilket sistnämnda antal bör upptagas på personalförteckningen. Två för försäkringsbyrån resp. arbetsvårdsbyrån avsedda byråinspektörstjänster i Cg 25 samt en expeditivaktjänst i Cg 10 bör ombildas till extra ordinarie tjänster.

Med anledning av vad departementschefen föreslagit bör anslaget höjas med 54 000 kronor och upptagas med 4 227 000 kronor.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehått en inom andra kammaren av herr *Andersson* i Brämhult *m. fl.* väckt motion (II: 402), i vilken har hemställts, att riksdagen måtte bevilja ett anslag om en miljon kronor att användas i enlighet med vad i motionen anförts.

Beträffande motiveringen för nämnda yrkande hänvisas till motionen.

Utskottet delar departementschefens uppfattning att någon mera betydande förstärkning av styrelsens personal för lokaliseringsfrågor icke bör företagas, innan spörsmålen om lokaliseringens medel och formerna för dess bedrivande gjorts till föremål för ytterligare överväganden. Av samma skäl är utskottet icke berett att tillstyrka förslaget i motionen II: 402 om ett särskilt anslag i syfte att genom statsbidrag stimulera utflyttning av industriföretag till landsbygden.

Departementschefens förslag om avveckling av överrevisorsinstitutionen för arbetsmarknadsverket har mött viss tvekan inom utskottet, som dock stannat för att icke motsätta sig förslaget.

Då departementschefens förslag i övrigt icke givit anledning till särskilt uttalande, hemställer utskottet,

I. att motionen II: 402 icke må av riksdagen bifallas;

II. att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för arbetsmarknadsstyrelsens permanenta organisation, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 4 januari 1955 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för arbetsmarknadsstyrelsens permanenta organisation, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 345 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	60 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	2 250 500
4. Ersättningar till experter och sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	17 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	554 500

Summa kronor 4 227 000;

c) till *Arbetsmarknadsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 4 227 000 kronor.

44:o) **Arbetsmarknadsstyrelsen: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 45, s. 128—134) föreslagit riksdagen att till Arbetsmarknadsstyrelsen: Omkostnader för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 774 500 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 736 000 kronor.

Vad till en början angår av arbetsmarknadsstatistikkommittén och arbetsmarknadsstyrelsen framlagda förslag om en förbättring av arbetslöshetsstatistiken anför departementschefen följande.

Det är självfallet av vikt att tillförlitliga uppgifter rörande antalet arbetslösa och deras fördelning i fråga om ålder m. m. snabbt kan erhållas. Den nu publicerade allmänna arbetslöshetsstatistiken — rörande arbetslösheten inom fackförbunden och bland de erkända arbetslöshetskassornas medlemmar — fyller inte kraven vare sig i fråga om tillförlitlighet eller snabbhet. Förutom den publicerade statistiken inhämtar arbetsmarknadsstyrelsen för viss dag varje månad uppgifter rörande hos arbetsförmedlingen anmälda arbetssökande, som ej har anställning. Dessa uppgifter har visat sig värdefulla. De föreliggande förslagen kan sägas innebära en utveckling av sistnämnda förfarande till en statistik, som synes kunna ge en tillförlitlig bild av arbetslösheten och möjliggöra en analys av denna samt bli tillgänglig tillräckligt snabbt för att kunna utnyttjas i den praktiska arbetsmarknadspolitiken. Härigenom torde en påtaglig brist i fråga om vår arbetsmarknadsstatistik bli fylld. Departementschefen biträder sålunda förslaget om den nya statistiken. Beträffande medelsbehovet under förevarande anslag tillstyrkes att anslagsposten till reseersättningar höjes med 4 000 kronor. Till bränsle, lyse och vatten beräknas ytterligare 1 000 kronor. Under posten till övriga expenser för eget behov upptas kostnader för hålkortsbearbetning och blanketter m. m. i samband med den föreslagna arbetslöshetsstatistiken. Medelsanvisningen för ändamålen anses kunna begränsas till 45 000 resp. 6 000 kronor. Posten höjes vidare med sammanlagt 5 000 kronor för bearbetning av yrkesvalsuppgifter samt litteratur, kartmaterial m. m. för lokaliseringsverksamheten. Å andra sidan minskas posten med 7 500 kronor i anledning av tryckerianläggningens utnyttjande. Kostnaderna för utbildningsverksamheten räknas ned med 10 000 kronor. Inkomsterna vid försäljning av publikationstryck upptas med ytterligare 5 000 kronor. Anslaget ökas alltså å ena sidan med 53 500 kronor och minskas å andra sidan med 15 000 kronor samt upptas med 774 500 kronor.

Utskottet. Ökningen av medelsbehovet under anslaget föranledes främst av förslaget om en omläggning av arbetslöshetsstatistiken. Då den nuvarande statistiken synes behäftad med påtagliga brister, vill utskottet icke motsätta sig den för ändamålet begärda medelsanvisningen. Utskottet, som även i övrigt funnit sig kunna godta anslagsberäkningen, hemställer alltså,

att riksdagen må till *Arbetsmarknadsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 774 500 kronor.

45:o) **Arbetsmarknadsstyrelsen: Krisorganisationen.** Kungl. Maj:t har (punkt 46, s. 134 och 135) föreslagit riksdagen att till *Arbetsmarknadsstyrelsen: Krisorganisationen* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med samma belopp.

Vid anmälan av styrelsens avlöningsanslag har departementschefen förklarat, att han icke kan tillstyrka att de tjänster, som med Kungl. Maj:ts medgivande inrättats inom styrelsens krisdel för planerings- och verkställighetsåtgärder till bekämpande av arbetslöshet, nu överföres till normalorganisationen. Lönekostnaderna för dessa tjänster bör alltså även i fortsättningen bestridas från anslaget till krisorganisationen. Anledning anses dock icke föreligga att höja anslaget.

Styrelsens förslag att en revisorstjänst i Cg 25 och en assistentbefattning i Cg 19 för byggnadstillståndsstatistiken skall uppföras på extra ordinarie stat biträdes. Detta förutsättes emellertid icke hindra att befattningarna avvecklas när så kan ske.

Utskottet, som understryker angelägenheten av att möjligheterna till minskning av den inom styrelsens krisdel anställda personalen för byggnadstillståndsärenden tillvaratages, tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Arbetsmarknadsstyrelsen: Krisorganisationen* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

46:o) **Den offentliga arbetsförmedlingen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 47, s. 136—141) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för den offentliga arbetsförmedlingens permanenta organisation, som föranledes av vad departementschefen förordat, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för den offentliga arbetsförmedlingens permanenta organisation, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56, dels ock till Den offentliga arbetsförmedlingen: Avlöningar för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 18 329 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 18 113 000 kronor.

Under de senaste åren har under medverkan av statens organisationsnämnd företagits omfattande organisationsundersökningar inom den offent-

liga arbetsförmedlingen. Då resultatet av organisationsundersökningarna ännu ej föreligger anses endast strängt begränsade åtgärder för att tillgodose det mest påtagliga behovet av personalförstärkning komma i fråga. Detta behov synes föreligga inom ungdomsförmedlingen med den därtill hörande yrkesvägledningsverksamheten i de största städerna. Departementschefen förordar, att ungdomsförmedlingarna i Stockholm och Göteborg förstärkes med vardera en assistenttjänst i Ce 22 samt att vid ungdomsförmedlingen i Malmö inrättas en ny assistenttjänst i Ce 19. Härvid förutsättes att en assistenttjänst i Ce 16 inom annan del av organisationen skall kunna indragas.

Den fortgående utvidgningen av försöksverksamheten inom skolväsendet föranleder en ökning av medelsbehovet för arvoden till yrkesvals lärare med 16 000 kronor.

Till ersättningar för tillsyn över ämbetslokaler m. m. beräknas 2 080 kronor. Mot styrelsens förslag under omräkningsposterna göres ingen erinran.

Den omläggning av arbetslöshetsstatistiken, som förordats vid behandlingen i det föregående av arbetsmarknadsstyrelsens omkostnadsanslag, anses böra föranleda viss minskning av behovet av skrivhjälp vid länsarbetsnämnderna. På grund härav nedräknas det för tillfällig personal under ifrågavarande anslag beräknade beloppet med 8 000 kronor.

Antalet kontorsbiträdestjänster i Ca 8 ökas med 3 till 112. Härutöver tillstyrkes, att 10 för assistenter eller kontorsföreståndare avsedda tjänster i Ce 16 ombildas till ordinarie tjänster, varvid 6 assistenttjänster i Ca 16, som nu är uppförda å övergångsstat, bör utgå ur personalförteckningen.

Vid bifall till de av departementschefen tillstyrkta förslagen ökas medelsbehovet under detta anslag med 216 000 kronor.

I en inom andra kammaren av herr *Johanson* i Västervik väckt motion (II: 297) har hemställts, att riksdagen måtte besluta att den nuvarande befattningen i lönegrad Ce 16 för handläggning av arbetsvårdsärenden vid arbetsförmedlingen i Västervik måtte utbytas mot en assistentbefattning i lönegrad Ce 19, varigenom likställighet med motsvarande befattningar inom andra län uppnås.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen.

Utskottet har under hand inhämtat att arbetsmarknadsstyrelsen med hänsyn till de pågående organisationsundersökningarna icke ansett sig böra uppta några förslag till löne reglering av tjänster i samband med föreliggande anslagsäskanden. Vid sådant förhållande anser utskottet, att det även bör anstå med prövningen av det i motionen II: 297 framställda förslaget om uppflyttning i lönegrad av assistenttjänsten i Västervik.

Under hänvisning till det anförda och då utskottet icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer utskottet,

I. att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 297

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för den offentliga arbetsförmedlingens permanenta organisation, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 4 januari 1955 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för den offentliga arbetsförmedlingens permanenta organisation, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	7 820 400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	241 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	7 979 200
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 286 900
Summa kronor	18 329 000;

c) till *Den offentliga arbetsförmedlingen*: Avlöningar för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 18 329 000 kronor.

47:o) **Den offentliga arbetsförmedlingen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48, s. 142 och 143), vilket innebär å ena sidan en anslagshöjning med 30 000 kronor till reseersättningar, 50 000 kronor för lokalkostnader samt 49 000 kronor för telefonväxelanläggningar och å andra sidan en minskning med 10 000 kronor för underhåll och drift av tjänstebilar samt med 2 000 kronor för publikationstryck, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Den offentliga arbetsförmedlingen*: *Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 4 685 000 kronor.

48:o) **Den offentliga arbetsförmedlingen: Krisorganisationen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 49, s. 143 och 144), vilket innebär en

anslagsminskning med 200 000 kronor på grund av personalindragningar m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Den offentliga arbetsförmedlingen: Krisorganisationen* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 2 200 000 kronor.

49:o) **Bidrag till erkända arbetslöshetskassor.** Kungl. Maj:t har (punkt 50, s. 144—147) föreslagit riksdagen att till Bidrag till erkända arbetslöshetskassor för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med samma belopp.

1951 års utredning om arbetslöshetsförsäkringen har ännu inte avlämnat sitt slutbetänkande. Departementschefen räknar därför inte med att några förslag beträffande de för försäkringen gällande bestämmelserna kommer att föreläggas 1955 års riksdag.

Arbetsmarknadsstyrelsen har vid sin uppskattning av medelsbehovet för statsbidrag räknat med en något mindre utbetalning av försäkringsersättningar per medlem än under år 1953. Ehuru utvecklingen på arbetsmarknaden inte kan förutses med säkerhet, synes den av styrelsen angivna utgångspunkten försvarlig. Då departementschefen inte heller i övrigt har något att erinra mot styrelsens beräkning tillstyrkes, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Utskottet, som erinrar att riksdagen numera med bifall till andra lagutskottets förslag (utlåtande nr 5) lämnat utan åtgärd motionsvis framställt yrkande om ändring i förordningen om statsbidrag till erkända arbetslöshetskassor, tillstyrker Kungl. Maj:ts förevarande förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Bidrag till erkända arbetslöshetskassor* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 000 kronor.

50:o) **Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 51, s. 147—156) föreslagit riksdagen att till Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 25 000 000 kronor. Läget på arbetsmarknaden anses f. n. inte ge anledning till oro. De hastiga skiftningarna i den ekonomiska konjunkturen, som kan uppkomma

och påverka arbetsmarknaden, gör det emellertid nödvändigt att ständigt hålla en beredskap mot arbetslösheten. Under de senaste åren har den traditionella beredskapen i form av offentliga anläggningsarbeten kunnat successivt ökas från en beredskap, som vintersäsongen 1952/53 beräknades kunna sysselsätta 10 000 man, till en beredskap innevarande vinter, som beräknas kunna sysselsätta 24 000 man. Departementschefen anser det nödvändigt, att arbetet med en förstärkning av denna beredskap pågår i oförminskad takt. Särskilt synes det angeläget att ytterligare öka beredskapen i fråga om allmänna vägar. Vidare måste den beredskap beträffande yrkesutbildningsmöjligheter och tidigareläggning av industribeställningar från statens verk, som omnämndes i förra årets statsverksproposition, upprätthållas.

De två senaste budgetåren har Kungl. Maj:t med hänsyn till arbetsmarknadsläget till en del utnyttjat det av riksdagen lämnade bemyndigandet att meddela beslut om utförande av arbeten, för vilka anslag är uppförda å allmän beredskapsstat för budgetåret 1950/51. De sammanlagda utgifterna för arbeten m. m. i arbetslöshetsbekämpande syfte uppgick budgetåret 1952/53 till ca 75 000 000 kronor (varav från anslaget till Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. 23 000 000 kronor, från anslaget till Vissa vägbyggnadsarbeten 26 000 000 kronor samt från övriga anslag sammanlagt 26 000 000 kronor). Budgetåret 1953/54 uppgick motsvarande utgifter till ca 71 000 000 kronor (varav från arbetslöshetsanslaget 33 000 000 och övriga anslag 38 000 000 kronor). Innevarande budgetår står till förfogande för arbetslöshetsbekämpande åtgärder 56 200 000 kronor, varav på arbetslöshetsanslaget 40 800 000 kronor och i form av reservationer på tilläggsstatsanslag 15 400 000 kronor. Huruvida dessa medel kommer att vara tillräckliga för innevarande budgetår beror helt på arbetsmarknadens utveckling de närmaste vintermånaderna. Om ytterligare medel erfordras förutsättes dessa senare under vårsessionen få begäras på tilläggsstat.

Arbetsmarknadsstyrelsen har föreslagit, att förevarande anslag fr. o. m. nästa budgetår ges karaktär av förslagsanslag. Anslaget skulle härigenom kunna utnyttjas även i sådana fall då under de senaste budgetåren den av riksdagen beviljade finansfullmakten tagits i anspråk och de därvid uppkommande kostnaderna i efterhand täckts genom anslag på tilläggsstat. Departementschefen anser en dylik ordning mindre lämplig och kan därför icke biträda arbetsmarknadsstyrelsens förslag. Ifrågavarande anslag bör alltså för nästa budgetår anvisas som reservationsanslag.

Styrelsen har för statliga och statskommunala beredskapsarbeten under nästa budgetår beräknat ett belopp av sammanlagt 43 000 000 kronor, vilket med mer än 20 000 000 kronor överstiger utgifterna för sådana arbeten under budgetåret 1953/54. Höjningen har föranletts av att från detta anslag enligt styrelsens förslag skulle bestridas kostnaderna även för så-

dana arbetsföretag, som under de senaste åren finansierats genom utnyttjande av finansfullmakten. Vidare har styrelsen räknat med en ökning av beredskapsarbetena till följd av ändrade hänvisningsregler. Som departementschefen nyss anfört bör den av styrelsen föreslagna ändringen av anslagets funktion inte genomföras. Med hänsyn härtill bör styrelsens beräkning av medelsbehovet för beredskapsarbeten kunna avsevärt sänkas.

Utgifterna för statliga stenbeställningar uppgick under budgetåret 1953/54 till 5 100 000 kronor, d. v. s. ett betydligt högre belopp än de närmast föregående åren. Orsaken härtill var att marknaden för sten undergick en väsentlig försämring under 1953 såväl vad beträffar den inhemska försäljningen som framförallt i fråga om exporten. För att sysselsätta den äldre arbetskraften anvisades därför relativt stora belopp till statliga stenbeställningar. Sedan våren 1954 har emellertid läget förbättrats och de statliga stenbeställningarna har kunnat minskas. Arbetsmarknadsstyrelsen har beräknat utgifterna för statliga stenbeställningar innevarande och nästa budgetår till 2 600 000 kronor per år. På grund av utvecklingen på stenmarknaden anser departementschefen sig böra räkna med ett lägre belopp.

Beträffande arbetsmarknadsstyrelsens beräkningar i övrigt göres ingen erinran. Med hänsyn till ovissheten om arbetsmarknadens utveckling är det emellertid omöjligt att exakt beräkna medelsbehovet under förevarande anslag för nästa budgetår. Delvis bestämmes detta medelsbehov av hur stora kostnaderna under anslaget blir innevarande budgetår. Då relativt betydande belopp nu står till förfogande och under hänvisning till vad departementschefen i det föregående anfört rörande utsikterna på arbetsmarknaden förordas, att medelsanvisningen för nästa budgetår begränsas till 20 000 000 kronor.

Slutligen anmäles, att Kungl. Maj:t från förevarande anslag anvisat den 10 september 1954 130 000 kronor till firma Hjalmar Nilssons Träförädling, Morjärv, för utvidgning av företagets rörelse i Töre samt den 6 november 1954 100 000 kronor till AB Statens skogsindustrier för upprätthållande av driften vid Törefors AB:s sågverk i Töre under tiden december 1954—maj 1955.

I en inom andra kammaren av herr *Königson m. fl.* väckt motion (II: 88) har hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en utredning, som får i uppdrag att göra en allmän översyn över säsongarbetslösheten i syfte att dels begränsa denna och dels tillförsäkra berörda industrier och arbetsområden den behövliga arbetskraften.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen.

Utskotlet ansluter sig till vad departementschefen anfört om nödvändigheten av att även i ett läge som det nuvarande med god sysselsättning fort-

sätta arbetet med att förstärka beredskapen mot arbetslöshet. Den föreslagna inriktningen av denna förstärkning finner utskottet lämplig.

I detta sammanhang vill utskottet beröra ett spørsmål, som sammanhänger med beredskapsarbetenas bedrivande. Enligt nu tillämpade regler avbrytes ett pågående beredskapsarbete så snart det bedömes att tillräckliga sysselsättningsmöjligheter på öppna marknaden föreligger. Utan att rikta någon principiell invändning häremot vill utskottet dock framhålla de mindre önskvärda konsekvenser, som ett strängt upprätthållande av principen kan leda till. Utskottet avser härvid de fall, då vid beredskapsarbete varit sysselsatt sådan arbetskraft, som på grund av ålder, bostadsband eller andra särskilda omständigheter är ur stånd att söka arbete på annan plats än hemorten. Om möjligheter till sysselsättning på hemorten saknas, blir följden fortsatt arbetslöshet vid beredskapsarbetets upphörande och detta kanske även vid en tidpunkt, då de ekonomiska betingelserna för drivande av ett arbete, varom är fråga, är mest gynnsamma. Enligt utskottets mening synes det under förutsättning att fråga icke är om endast något enstaka arbetslöshetsfall kunna övervägas att i en sådan situation fortsätta beredskapsarbetet.

Utskottet anser liksom departementschefen, att arbetsmarknadsstyrelsens förslag att förevarande anslag skall ges karaktär av förslagsanslag icke bör bifallas.

Beträffande beräkningen av medelsbehovet under anslaget får utskottet erinra att Kungl. Maj:t numera efter överläggningar med berörda partsorganisationer föreskrivit att de statliga stenbeställningarna skall upphöra. Med hänsyn till ovissheten om utvecklingen på stenmarknaden synes hinder dock icke böra möta för Kungl. Maj:t att med anlitan av tillgängliga medel under förevarande anslag vidta åtgärder, som ur det allmännas synpunkt i varje särskilt fall befinnes mest lämpade för tryggande av sysselsättningen för ifrågavarande arbetskraft.

Vad slutligen angår yrkandet i motionen II: 88 om en allmän översyn av säsongarbetslösheten framgår av upplysningar, som utskottet inhämtat, att arbetsmarknadsstyrelsen fortlöpande följer säsongsysselsättningarna och genom särskilda undersökningar av berörda branscher söker eliminera ogynnsamma utvecklingstendenser. Under hänvisning härtill är utskottet icke berett tillstyrka motionärernas utredningsyrkande.

Under återopande av det anförda får utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

a) att motionen II: 88 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

b) att riksdagen må till *Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 000 kronor.

51:o) **Kostnader för överflyttning av arbetskraft.** Kungl. Maj:t har (punkt 52, s. 156—160) föreslagit riksdagen att till Kostnader för överflyttning av arbetskraft för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med samma belopp.

Kostnaderna för lägerverksamheten, vilken under senare år främst avsett jordgubbsodling och betskötsel, har undan för undan överförts på arbetsgivare och arbetstagare. Arbetsmarknadsstyrelsen räknar nu endast med kostnader för anordnande av kurser för ledare av jordbruksläger för ungdom och utländska studenter. Enligt departementschefens mening saknas vid ett oförändrat arbetsmarknadsläge tillräcklig anledning att under nästa budgetår anordna dylika kurser genom arbetsmarknadsorganens försorg. Han beräknar därför icke några kostnader för lägerverksamhet under nästa budgetår.

Arbetsmarknadsstyrelsen har tagit upp frågan om de lämpliga utbildningsvägarna för den hittills i ringa utsträckning bedrivna omskolningsverksamheten för änkor, fränskilda m. fl. Styrelsen har funnit, att den mest ändamålsenliga lösningen är att bereda ensamstående kvinnor samma utbildningsmöjligheter som partiellt arbetsföra. Departementschefen har icke något att erinra häremot men anser att verksamheten i avvaktan på ytterligare erfarenheter bör bedrivas på försök och i begränsad omfattning. Det anses även vara lämpligt att inom ramen för en sådan verksamhet lämna möjlighet till omskolning eller utbildning av medelålders och äldre — manlig eller kvinnlig — arbetskraft, för vilken fortsatta försörjningsmöjligheter inom det egna yrket icke anses föreligga och vilken utan att kunna hänföras till gruppen partiellt arbetsföra är svårplacerad på arbetsmarknaden. Beträffande kostnaderna för omskolningsverksamheten förutsättes det få ankomma på Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel under anslaget ställa erforderligt belopp till styrelsens förfogande.

Mot styrelsens beräkning av medelsbehovet i övrigt har departementschefen icke funnit anledning till erinran. Med hänsyn till den förefintliga reservationen å anslaget erfordras icke någon ytterligare medelsanvisning annat än ett formellt belopp.

Utskottet anser liksom departementschefen att anledning f. n. icke föreligger att understödja någon lägerverksamhet med medel från detta anslag. Den föreslagna försöksverksamheten för omskolning av ensamstående kvinnor m. fl. tillstyrker utskottet. Då Kungl. Maj:ts förslag icke givit anledning till annat uttalande, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kostnader för överflyttning av arbetskraft* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

52:o) **Arbetskliniken i Stockholm.** Kungl. Maj:t har (punkt 53, s. 160—165) föreslagit riksdagen att till Arbetskliniken i Stockholm för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 266 800 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 164 100 kronor.

Medel till arbetsklinikens inrättande anvisades första gången av 1950 års riksdag. Vid kliniken, som har inrymts i två baracker på karolinska sjukhusets område, prövas arbetshindrade personers förutsättningar för olika arbeten. Jämsides härmed bedrivs forskningsverksamhet beträffande arbetsprövning och arbetsträning. Sedan de första klienterna inskrevs, har verksamheten vid kliniken ständigt ökat. Under år 1953 har 225 personer behandlats vid kliniken. Av dessa har 101 beretts fullständig arbetsprövning, medan de övriga eller 124 personer behandlats polikliniskt såsom konsultfall. Kliniken har dessutom svarat för arbetsprövningen av klientelet vid karolinska sjukhusets arbetsberedning. Sammanlagt har sålunda under året 354 personer varit föremål för arbetsprövning genom klinikens försorg. Under år 1954 har verksamheten visat en fortsatt ökning.

Departementschefen delar klinikstyrelsens uppfattning, att klinikens arbetskapacitet bör ökas. Väntetiderna är redan nu mycket långa. De begränsade utrymmen, som kliniken förfogar över, möjliggör icke en tillfredsställande differentiering av klientelet. Vidare medför avsaknaden av vårdplatser och lämpliga inkvarteringsmöjligheter att endast ett urval av svårt handikappade kan mottagas för arbetsprövning.

I första hand anses ökade möjligheter böra beredas för den yrkesmässiga arbetsprövningen genom inrättande av en ny verkstadsavdelning. Departementschefen förordar därför att en möjlighet som yppats att hyra lokaler för ändamålet inom Norrbackainstitutet tillvaratages. Härigenom skulle 40 personer samtidigt kunna beredas arbetsprövning. Kostnaden för den erforderliga verkstadsutrustningen har styrelsen på grundval av infordrade anbud beräknat till 23 165 kronor. Departementschefen tillstyrker att detta belopp anvisas. Däremot bör kostnaderna för erforderliga ändrings- och reparationsarbeten liksom hyreskostnaden bestridas från de anslag, som byggnadsstyrelsen disponerar för dylika ändamål.

Arvodena till klinikens två yrkeslärare anses böra höjas med belopp motsvarande skillnaden mellan 20 och 21 lönegraden eller med tillhoppa 1 488 kronor. Vidare tillstyrkes, att tjänstgöringstiden för den deltidsanställda läkaren ökas i enlighet med styrelsens förslag, vilket föranleder en uppräknig av läkarens arvode med 4 600 kronor till 20 700 kronor. Genom tillkomsten av den nya verkstadsavdelningen behöver vidare yrkeslärarpersonalen ökas. I anslutning till styrelsens förslag beräknas 22 847 kronor för ytterligare en yrkeslärare samt för en arbetsinstruktör. Departementschefen har härvid räknat med arvoden motsvarande 21 resp. 14 lönegraden. Det av styrelsen anmälda behovet av ytterligare tjänster anses böra till-

godoses genom anlåtande av tillfällig arbetskraft. För detta ändamål beräknas 30 000 kronor. Styrelsens förslag om ett särskilt arvode av 600 kronor till föreståndaren för verkstadsavdelningarna biträdes. För driftkostnader i anledning av verksamhetens utbyggnad föreslås en medelsanvisning med 10 000 kronor.

Liksom styrelsen finner departementschefen det nödvändigt att för en del av klientelet ordnas någon form av sjukförläggning. Undersökningar för att finna lämpliga utrymmen härför pågår f. n. Då det är angeläget, att frågans lösning icke hindras av ovisshet om huruvida medel kan påräknas för ändamålet, förordas att ett belopp av 10 000 kronor nu ställes till förfogande.

De förordade förslagen ökar medelsbehovet under anslaget med sammanlagt 102 700 kronor.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag innebär, att anslaget till kliniken höjes till nästan det dubbla beloppet. Med hänsyn till de goda erfarenheter, som hittills vunnits av verksamheten, samt till den betydelse denna måste anses ha för samhället vill utskottet icke motsätta sig den begärda medelsanvisningen. Utskottet, som även funnit sig kunna godta förslagets enskildheter, hemställer sålunda,

att riksdagen må till *Arbetskliniken i Stockholm* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 266 800 kronor.

53:o) **Bidrag till kommunal och enskild arbetsvårdsverksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 54, s. 165—168), vilket med inräknande av en ökad medelsanvisning med 10 000 kronor till halvskyddad verksamhet och med 125 500 kronor till träningsverkstäder och arbetscentraler dock innebär en anslagsminskning med 78 500 kronor på grund av bidragsgivningens omläggning till kalenderår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till kommunal och enskild arbetsvårdsverksamhet* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 341 500 kronor.

54:o) **Arbetsmarknadsstyrelsens arbetsvårdsverksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 55, s. 168—170), vilket innebär en ökad medelsanvisning med 200 000 kronor till utbildningsbidrag åt partiellt arbetsföra i anledning av verksamhetens fortgående ökning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Arbetsmarknadsstyrelsens arbetsvårdsverksamhet* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 2 300 000 kronor.

55:o) **Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet.** Kungl. Maj:t har (punkt 56, s. 170—174) föreslagit riksdagen att dels medgiva att Kungl. Maj:t må bemyndiga arbetsmarknadsstyrelsen att under budgetåret 1955/56 besluta om avskrivning av vissa inom arbetsmarknadsverket uppkomna fordringar, dels ock till Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med samma belopp.

1952 års riksdag beslöt, att arbetsmarknadsstyrelsens maskinpark skall upprustas till att motsvara behovet för sysselsättning av ca 3 000 man. Denna upprustning anser departementschefen böra fullföljas i den mån den ännu ej hunnit genomföras. Vid utläggandet av beställningar bör dock hänsyn tagas till marknadsförhållandena. Detta gäller i än högre grad beträffande återanskaffning i stället för försliten materiel. Departementschefen har ingen annan erinran mot styrelsens beräkningar än att medelsanvisningen för återanskaffning med anledning av vad han nu anfört bör göras beroende av särskild prövning av Kungl. Maj:t.

Vad angår arbetsmarknadsstyrelsens framställning om bemyndigande att avskriva vissa fordringar till belopp ej överstigande 500 kronor tillstyrkes, att riksdagens bemyndigande utverkas i enlighet med förslaget med iakttagande av vad statskontoret anfört i sitt utlåtande över ifrågasvarande framställning. Bemyndigandet bör sålunda tills vidare avse endast budgetåret 1955/56. Redogörelse bör i lämplig form lämnas riksdagen för meddelade avskrivningsbeslut.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehåft den redogörelse för iakttagelser i fråga om arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet, som riksdagens år 1954 församlade revisorer lämnat under § 16 i sin berättelse. Med anledning av vad i redogörelsen anförts har revisorerna föreslagit, att arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet i fortsättningen skall redovisas över en särskild förrådsfond.

Över revisorernas redogörelse har yttranden avgivits av arbetsmarknadsstyrelsen, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, vattenfallsstyrelsen, statskontoret och riksräkenskapsverket.

Utskottet. Vad till en början angår det av riksdagens revisorer väckta förslaget om en särskild förrådsfond framgår av statskontorets yttrande och av vad utskottet i övrigt inhämtat att statens sakrevision sedan någon tid tillbaka har frågan om arbetsmarknadsstyrelsens bibehållande som byggande verk samt det härmed sammanhängande spörsmålet om förrådsverksamhetens ordnande under utredning. Vid sådant förhållande anser utskottet, att revisorernas förslag icke nu bör upptas till prövning.

Med hänsyn till ovissheten om arbetsmarknadens utveckling är utskottet å andra sidan icke berett att i anledning av den pågående utredningen förorda någon inskränkning utöver vad departementschefen förutsatt i den av riksdagen tidigare beslutade upprustningen av styrelsens maskinpark.

Anslagsberäkningen och det föreliggande förslaget om avskrivning av vissa inom arbetsmarknadsverket uppkomna fordringar har icke givit utskottet anledning till erinran. Såsom departementschefen anfört bör redogörelse lämnas riksdagen för meddelade avskrivningsbeslut.

Under återopande härav hemställer utskottet,

I. att vad riksdagens revisorer anfört beträffande arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

II. att riksdagen må

a) medgiva att Kungl. Maj:t må bemyndiga arbetsmarknadsstyrelsen att under budgetåret 1955/56, utan hinder av gällande bestämmelser angående avskrivning av kronans fordringar, besluta om avskrivning av fordran, uppkommen inom arbetsmarknadsverket, till belopp ej överstigande 500 kronor, beträffande vilken *antingen* omständigheterna ger vid handen att vederbörande icke kan betala sin skuld och enligt styrelsens bedömande ingen eller ringa möjlighet föreligger att framdeles uttaga betalning, *eller ock* åtgärder för fordringens bevakande och indrivande bedömes förenade med arbete och kostnader i sådan utsträckning att åtgärderna ej är ekonomiskt lönande, allt såvitt dylika åtgärder ändock icke anses påkallade av andra än ekonomiska förhållanden;

b) till *Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

Bostadsbyggande m. m.

56:0) **Statens nämnd för byggnadsforskning: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 66, s. 192 och 193), vilket innebär en ökad medelsanvisning med 20 000 kronor för ersättningar åt extra personal och tillfällig arbetskraft, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens nämnd för byggnadsforskning, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	27 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	6 100
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	47 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	12 000
	Summa kronor 93 100;

b) till *Statens nämnd för byggnadsforskning*: Avlöningar för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 93 100 kronor.

57:o) **Statens nämnd för byggnadsforskning: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 67, s. 193), vilket innebär en anslagsminskning med 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens nämnd för byggnadsforskning: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 37 000 kronor.

58:o) **Byggnadsforskning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 68, s. 194), som innebär en minskad medelsanvisning med 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Byggnadsforskning* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 265 000 kronor.

59:o) **Statens nämnd för samlingslokaler.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 69, s. 194 och 195), vilket upptar oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens nämnd för samlingslokaler* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 31 800 kronor.

60:o) **Bidrag till vissa riksorganisationer för samlingslokaler.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 70, s. 195), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa riksorganisationer för samlingslokaler* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 15 000 kronor.

61:o) **Bidrag till anordnande av allmänna samlingslokaler.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 71, s. 195 och 196), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till anordnande av allmänna samlingslokaler* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

62:o) **Bidrag till utrustning m. m. av vissa samlingslokaler.** Kungl. Maj:t har (punkt 72, s. 196—206) föreslagit riksdagen att till Bidrag till utrustning m. m. av vissa samlingslokaler för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 450 000 kronor.

För innevarande budgetår har under rubriken Bidrag till utrustning m. m. av vissa föreningslokaler anvisats ett reservationsanslag av 250 000 kronor. Beslut om ifrågavarande bidrag fattades vid 1954 års riksdag (prop. 1954: 156, särsk. u. 6, rskr. 315). Av anslaget har 150 000 kronor ställts till förfogande för statens nämnd för samlingslokaler för beviljande av bidrag enligt kungörelsen den 24 september 1954, nr 615, om statsbidrag till utrustning m. m. av vissa föreningslokaler samt 100 000 kronor för Våra gårdar, riksföreningen för nykterhetsrörelsens allmänna samlingslokaler, för utlämnande av bidrag till utrustning m. m. av lokaler, vilka användes av nykterhetsorganisationer.

Av chefen för finansdepartementet tillkallade utredningsmän har den 8 juli 1954 avlämnat betänkande (stencilerat) med utredning och förslag angående åtgärder för att främja ett alkoholfritt umgängesliv. I detta betänkande, som till sin huvuddel anmälts av chefen för finansdepartementet i proposition den 17 december 1954, nr 22, har utredningsmännen i enlighet med de för dem meddelade direktiven bl. a. behandlat frågan om åtgärder för nykterhetsintressets tillgodoseende i samband med att samlingslokaler särskilt på landsbygden mer och mer kommit att användas av allmänheten för anordnande av familjefester o. d. I denna del anmäles betänkandet i förevarande sammanhang.

Utredningen föreslår, att fr. o. m. budgetåret 1955/56 statligt stöd lämnas som bidrag till de allmänna samlingslokalerna för att möjliggöra att dessa i vidgad utsträckning kan utnyttjas för enskildas, organisationers eller firmors fester och samkväm. I huvudsak följande villkor och regler föreslås därvid gälla.

Stödet bör få formen av *bidrag* till utrustning av lokalerna med köksinventarier, servis, möbler av vissa slag (bord och stolar) samt bör därjämte kunna disponeras för omkostnader i samband med inredning av kök.

Bidrag bör utgå till sådana kategorier av allmänna samlingslokaler, som enligt gällande bestämmelser och utbildad praxis är berättigade att erhålla lån genom statens nämnd för samlingslokaler. Huvudsakligen kommer alltså anslaget att disponeras för ordenshus, Folkets Hus och bygdegårdar. Uteslutna från möjligheten att erhålla förevarande slag av utrustningsbidrag bör däremot kommunalt ägda samlingslokaler vara. Bidrag bör kunna utgå till såväl nybyggda lokaler som till ombyggda, renoverade och andra redan existerande lokaler.

Bidrag bör för varje särskilt fall kunna utgå med högst 5 000 kronor. Utredningen har ansett, att de enskilda bidragen inte bör vara alltför knappt tilltagna, bl. a. med hänsyn till att utrustningskostnaderna är

relativt betydande, om man eftersträvar en någorlunda tillfredsställande standard.

Beträffande administrationen av förevarande anslag ansluter sig utredningen till de riktlinjer, som i likartat sammanhang uppdragits av 1953 års utredning angående stöd åt nykterhetsorganisationer etc. och som sedermera stadfästas av statsmakterna. Hälften av anslaget eller 100 000 kronor bör tilldelas Våra gårdar för fördelning mellan ordenshusen efter ansökan och enligt de närmare bestämmelser, som Kungl. Maj:t eller statens nämnd för samlingslokaler kan finna anledning att meddela. Den andra hälften av anslaget bör fördelas direkt av nämnden mellan Folkets Hus och bygdegårdarna på grundval av ansökningar genom resp. riksorganisationer.

För den del av anslaget, som skall utgå till Folkets Hus och bygdegårdarna, bör några villkor i fråga om förbud mot alkoholserving och alkoholförtäring i lokalerna inte uppställas. Man kan dock överväga om inte de av nämnda samlingslokaler, som vid ansökan om utrustningsbidrag uppgiver att lokalerna endast kommer att användas för alkoholfritt umgängesliv, bör ha företräde till bidrag framför lokaler, som inte tillämpar denna helynktra linje. Utredningen anser dock för sin del, att en sådan företrädesrätt inte bör anges i bidragsbestämmelserna.

Departementschefen framhåller bl. a. att 1954 års riksdag beslutat om bidrag till utrustning av vissa lokaler, som användes för ungdomsverksamhet, samt för anskaffande av materiel för reparation eller förbättring av sådana lokaler. Sistnämnda bidrag har huvudsakligen nykterhetspolitisk motivering; genom att möjliggöra en förbättring av de lokaler, som användes av ungdoms- och nykterhetsorganisationer, har man velat stödja den ur nykterhetssynpunkt värdefulla fritidsverksamhet dessa organisationer erbjuder ungdomen. Bidragen i fråga kan utgå inte bara till allmänna samlingslokaler i vanlig bemärkelse utan även för andra lokaler som exempelvis förhyrts av bidragsberättigad ungdomsorganisation. Det nu föreliggande kommittéförslaget, som uteslutande avser allmänna samlingslokaler, tar sikte på en annan sida av dessa lokalers användning, nämligen deras utnyttjande som lokaler för ett alkoholfritt umgängesliv.

Tillgång på samlingslokaler av god standard under ledning av kommuner eller ansvarskännande organisationer är enligt departementschefen utan tvekan en betydelsefull nykterhetsfrämjande faktor genom att möjliggöra bildnings- och annan ur nykterhetssynpunkt värdefull fritidsverksamhet i en tilltalande miljö. Såsom anförts i direktiven för den nu ifrågavarande utredningen har samlingslokalerna i viss utsträckning och främst på landsbygden kommit att utnyttjas också för familjefester o. d. Det är, även om påtagliga bevis därpå enligt sakens natur är svåra att erhålla, sannolikt ur nykterhetssynpunkt av värde att av enskilda, firmor eller organisationer anordnade festligheter förlägges till samlingslokaler av nu ifrågavarande slag, i den mån dessa kan ställas till förfogande för sådan användning utan intrång på lokalernas utnyttjande för deras egentliga uppgifter. I varje fall måste det

vara av värde att det såsom alternativ till förläggande av fester till spritrestauranger finns möjlighet att utnyttja trivsamma lokaler utan det incitament till spritförtäring, som är förknippat med spritrestaurangerna. En förutsättning för att de allmänna samlingslokalerna skall kunna utnyttjas på detta sätt är att de är försedda med tillfredsställande köksutrustning, servis o. d. Då erfarenheten visar, att de lokalägande organisationerna i många fall inte har ekonomiska resurser som tillåter dem att anskaffa sådan utrustning, synes motiv föreligga för sådan bidragsverksamhet som utredningen föreslagit.

Mot de av utredningen föreslagna närmare reglerna för bidragen anses i stort sett intet vara att erinra. Departementschefen delar utredningens uppfattning att bland villkoren inte bör ingå något allmänt förbud mot alkoholförtäring i de lokaler för vilka bidrag lämnas. Den speciella nykterhetspolitiska motiveringen för bidragen anses emellertid kunna vara skäl för att i enlighet med förslaget en relativt stor del av bidragsanslaget avses för nykterhetsorganisationernas lokaler. I övrigt bör samtliga lokaler för vilka lån till byggnads- och liknande kostnader kan komma i fråga genom statens nämnd för samlingslokaler också kunna erhålla ifrågavarande bidrag. Beträffande bidragets storlek, de ändamål till vilka bidrag bör kunna lämnas m. m. ansluter sig departementschefen till utredningsförslaget.

Beträffande frågan om förhållandet mellan den föreslagna bidragsverksamheten och de av 1954 års riksdag beslutade utrustningsbidragen torde det enligt departementschefens uppfattning komma att te sig som ett önskemål att en samordning förr eller senare kommer till stånd. Han är emellertid inte beredd att nu föreslå en sådan. Frågan fordrar ytterligare överväganden, vid vilka det är önskvärt att åtminstone någon tids erfarenhet av de nu gällande och föreslagna reglerna står till förfogande. Möjligen kan det komma att visa sig lämpligt att uppta samordningsfrågan i samband med det utredningsarbete rörande bidrags- och låneverksamheten för anordnande av allmänna samlingslokaler, som påbörjats jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 december 1954.

I enlighet med utredningens förslag föreslås att för nästa budgetår 200 000 kronor anvisas till ifrågavarande bidrag. Härav bör, av det skäl som åberopats i det föregående, 100 000 kronor ställas till förfogande för Våra gårdar för fördelning bland nykterhetsorganisationernas lokaler. Återstoden bör fördelas av statens nämnd för samlingslokaler. För de 1954 beslutade utrustningsbidragen till lokaler som användes av vissa ungdomsorganisationer upptas samma belopp som för innevarande budgetår eller 250 000 kronor. Detta belopp bör fördelas enligt samma regler som nu tillämpas eller med 100 000 kronor genom Våra gårdar och återstoden genom nämnden för samlingslokaler. Bidragen synes kunna anvisas under samma anslag.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehått följande motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Svärd* (I: 225) och den andra inom andra kammaren av herr *Cassel m. fl.* (II: 289), i vilka motioner har hemställts, att riksdagen måtte avslå vad Kungl. Maj:t hemställt under femte huvudtiteln rörande Bidrag till utrustning m. m. av vissa samlingslokaler,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Svärd* (I: 321) och den andra inom andra kammaren av herr *Hagberg* i Malmö *m. fl.* (II: 343), i vilka motioner, såvitt nu är i fråga, har hemställts, att riksdagen måtte avslå vad Kungl. Maj:t hemställt under femte huvudtiteln till Bidrag till utrustning m. m. av vissa samlingslokaler.

Angående motiveringarna för nämnda yrkanden hänvisas till motionerna I: 321 och II: 289.

Utskottet. Statens stöd till samlingslokaler lämnas f. n. i ett flertal olika former. Genom förmedling av statens nämnd för samlingslokaler lämnas bidrag eller lån till anordnande av allmänna samlingslokaler. Denna stödverksamhet avser företrädesvis rena anläggningskostnader. Från allmänna arvsfonden lämnar Kungl. Maj:t bidrag såväl till byggnads- eller inköpskostnader som till kostnader för inventarier till samlingslokaler avsedda för ungdomsverksamhet. Vid förra årets riksdag fattades beslut om bidragsverksamhet till utrustning av vissa lokaler, som användes för ungdomsverksamhet, samt för anskaffande av material för reparation eller förbättring av sådana lokaler. Administrationen av sistnämnda bidragsverksamhet, som huvudsakligen har nykterhetspolitisk motivering, har uppdelats på nämnden för samlingslokaler och Våra gårdar, riksföreningen för nykterhetsrörelsens allmänna samlingslokaler. Den nu föreslagna bidragsverksamheten, vilken även i huvudsak förestavats av nykterhetspolitiska hänsyn, avser köksutrustning, servis m. m. dels till nykterhetsorganisationernas lokaler och dels till de samlingslokaler i övrigt för vilka lån kan ifrågakomma genom nämnden för samlingslokaler. I fråga om administrationen föreslås samma ordning, som gäller för den av riksdagen förra året beslutade bidragsverksamheten.

Utskottet anser att en försöksverksamhet med det nu föreslagna syftet har sitt berättigande lika väl som den förra året beslutade bidragsgivningen och avstyrker därför avslagsyrkandena i motionerna I: 225 och II: 289 samt I: 321 och II: 343. Emellertid kan utskottet icke undgå att påtala det otillfredsställande i den brist på samordning som f. n. utmärker den statliga stödverksamheten till samlingslokalerna och vartill även den nu föreslagna bidragsverksamheten kommer att bidraga. Med anledning av uttalanden av 1954 års riksdag (SU 73; rskr. 203) har Kungl.

Maj:t numera tillkallat en utredningsman med uppdrag att verkställa utredning av olika frågor berörande det statliga stödet till samlingslokaler i föreningslivets tjänst. Det synes utskottet angeläget att, innan några på denna utredning grundade förslag framlägges, även de under förevarande anslag behandlade bidragsfrågorna upptas till omprövning i syfte att åstadkomma en större enhetlighet i fråga om den statliga stödverksamheten till samlingslokalerna.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 225 och II: 289 ävensom motionerna I: 321 och II: 343, sistnämnda bägge motioner i vad de berör förevarande anslag, till *Bidrag till utrustning m. m. av vissa samlingslokaler* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 450 000 kronor.

63:o) **Statens bosättningslån: Ersättning åt ortsombud.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 73, s. 207), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens bosättningslån: Ersättning åt ortsombud* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kronor.

64:o) **Statens bosättningslån: Ersättning åt riksbanken.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 74, s. 207), vilket upptar oförändrat anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens bosättningslån: Ersättning åt riksbanken* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 325 000 kronor.

Sjuk- och yrkesskadeförsäkring m. m.

65:o) **Försäkringsrådet: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 75, s. 208 och 209), vilket innebär en anslagshöjning med 13 200 kronor i anledning av automatiska löneökningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för försäkringsrådet, att gälla tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	464 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	75 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	201 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	95 600

Summa kronor 836 500;

b) till *Försäkringsrådet*: *Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 836 500 kronor.

66:o) **Försäkringsrådet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 76, s. 209 och 210), vilket innebär en minskning av anslagsposten till reseersättningar med 1 600 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försäkringsrådet*: *Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

67:o) **Riksförsäkringsanstalten: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 77, s. 210—214), vilket innebär en anslagsminskning med 1 646 000 kronor samt vissa ändringar i personalförteckningen i anledning av de vid förra årets riksdag beslutade personalindragningarna, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för riksförsäkringsanstalten, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 4 januari 1955 förordat;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med vad departementschefen i samma statsrådsprotokoll förordat medgiva att extra ordinarie tjänster i högre lönegrad än Ce 25 må övergångsvis under budgetåret 1955/56 finnas inrättade hos riksförsäkringsanstalten utöver de å personalförteckningen uppförda;

c) godkänna följande avlöningsstat för riksförsäkringsanstalten, att tillämpas tills vidare fr.o.m. budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 992 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	63 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	2 719 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	849 400
	Summa kronor 6 624 000;

d) till *Riksförsäkringsanstalten*: *Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 6 624 000 kronor.

68:o) **Riksförsäkringsanstalten: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 78, s. 214—217), vilket innebär dels att medelsan-

visningen under förevarande anslag ökas med 92 500 kronor och dels att det nuvarande anslaget till riksförsäkringsanstaltens Ortsombud av 313 000 kronor utgår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Riksförsäkringsanstalten: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 776 000 kronor.

69:o) **Bidrag till fiskares försäkring.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 82, s. 219), vilket innebär en anslagsminskning med 25 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till fiskares försäkring* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 75 000 kronor.

Arbetarskydd

70:o) **Arbetarskyddsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 83, s. 220—223) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för arbetarskyddsstyrelsen, som föranledes av vad departementschefen förordat, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för arbetarskyddsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56, dels ock till Arbetarskyddsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 016 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 006 000 kronor.

Vid behandlingen av motsvarande anslag för innevarande budgetår (V ht 1954 s. 196) erinrade departementschefen bl. a., att en översyn av arbetarskyddet påbörjats samt att den härmed arbetande kommittén enligt direktiven inte borde inrikta sig på någon mera betydande utbyggnad av tillsynsorganen utan i första hand taga sikte på att pröva avvägningen av de disponibla resurserna samt åtgärder för att underlätta och förbättra samarbetet mellan arbetsgivare och arbetstagare.

Utredningsarbetet kommer icke att vara slutfört i sådan tid, att förslag i ämnet kan föreläggas 1955 års riksdag. De skäl som förra året anfördes mot ändringar i organisationen äger därför fortfarande giltighet. Med hänsyn härtill kan departementschefen icke biträda föreliggande förslag i vad avser arbetarskyddsstyrelsens avlöningsanslag i annan mån än att han förordar, att detta förstärkes med 10 000 kronor för att täcka kostnaderna för reglerad befordringsgång och löneklassuppflyttningar.

I överensstämmelse med styrelsens förslag bör tre kontorsbiträdes-tjänster i Ce 8 överföras till ordinarie stat.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Axel Jansson m. fl.* (I: 227) och den andra inom andra kammaren av herr *Jonsson i Strömsund m. fl.* (II: 301), har hemställts, såvitt nu är i fråga, att en kvinnlig konsulent för skogsyrkesinspektion placeras i lönegrad Ce 24.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen I: 227.

Utskottet. Arbetarskyddsstyrelsen har i sin anslagsframställning för nästa budgetår upptagit förslag till löneregleringar av ett flertal tjänster, däribland den av motionärerna berörda konsulentbefattningen. Samtliga dessa förslag har departementschefen såsom framgår av den föregående redogörelsen icke ansett sig kunna biträda med hänsyn till den pågående översynen av arbetarskyddet. Utskottet kan under sådana förhållanden icke förorda att undantag göres för konsulenttjänsten.

Under återopande härav får utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 227 och II: 301, i vad de berör förevarande anslag,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för arbetarskyddsstyrelsen, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 4 januari 1955 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för arbetarskyddsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	549 900
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	49 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	291 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	125 000
	Summa kronor 1 016 000;

c) till *Arbetarskyddsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 016 000 kronor.

71:0) **Arbetarskyddsstyrelsen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 84, s. 223 och 224), vilket innebär en ökad medelsanvisning med 10 000 kronor till reseersättningar, 1 000 kronor till övriga expenser för eget behov och 5 000 kronor till publikationstryck, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Arbetarskyddsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 152 500 kronor.

72:o) **Yrkesinspektionen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 85, s. 224—226) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för yrkesinspektionen, som för- anledes av vad departementschefen förorddat, dels godkänna av departe- mentschefen förordad avlöningsstat för yrkesinspektionen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56, dels ock till Yrkesinspektionen: Avlöningar för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 2 407 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 2 373 000 kronor.

Under hänvisning till vad departementschefen anfört vid behandlingen av arbetarskyddsstyrelsens avlöningsanslag föreslår han, att ingen annan ändring vidtages under förevarande anslag än att dels fyra kontorsbiträdes- tjänster i Ce 8 ordinariesättes och dels anslaget höjes med 34 000 kronor i anledning av löneklassuppflyttningar m. m.

I de förut under punkt 70 nämnda likalydande motionerna I: 227 och II: 301 har hemställts, såvitt nu är i fråga, att assistenten i norra skogs- yrkesinspektionsdistriktet placeras i lönegrad Ca 29 med benämning bi- trädande skogsyrkesinspektör samt att en kvinnlig konsulent för skogs- yrkesinspektion placeras i lönegrad Ce 24.

Utskottet kan av samma skäl, som anförts under punkt 70, icke till- styrka ifrågavarande motionsyrkanden. Då utskottet icke funnit anled- ning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 227 och II: 301, i vad de berör förevarande anslag,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i per- sonalförteckningen för yrkesinspektionen, som för- anledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över social- ärenden för den 4 januari 1955 förorddat;

b) godkänna följande avlöningsstat för yrkesinspektionen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 481 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	23 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	583 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	319 200

Summa kronor 2 407 000;

c) till *Yrkesinspektionen: Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 2 407 000 kronor.

73:o) **Yrkesinspektionen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 86, s. 226—229), vilket innebär en ökad medelsanvisning till reseersättningar med 40 000 kronor med hänsyn till behovet att vidga inspektionsverksamheten, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Yrkesinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 593 000 kronor.

74:o) **Utredning rörande koloxidförgiftningars uppkomst och förebyggande.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 87, s. 229—233), vilket innebär en medelsanvisning med 100 000 kronor för påbörjande i arbetarskyddsverkets regi av en allsidig utredning i syfte att klarlägga uppkomsten av koloxidförgiftning och skapa förutsättningar för effektivare skyddsåtgärder, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utredning rörande koloxidförgiftningars uppkomst och förebyggande* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

75:o) **Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 88, s. 233), vilket upptar oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 90 000 kronor.

76:o) **Ersättningar för vissa läkarundersökningar enligt arbetarskyddslagen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 89, s. 233), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättningar för vissa läkarundersökningar enligt arbetarskyddslagen* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

Folkpensionering m. m.

77:o) **Pensionsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 90, s. 234—240) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för pensionsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56, dels ock till Pensionsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 4 982 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 4 820 000 kronor.

Den år 1952 beslutade folkpensionsreformen har medfört ett omfattande merarbete inom pensionsstyrelsen, för vilket arbete styrelsens personalorganisation måst avsevärt förstärkas med tillfällig personal. Enligt vad styrelsen upplyser beräknas den del av arbetet, som har karaktär av engångsarbete, vara avslutad under innevarande budgetår. Enligt departementschefen kommer emellertid till följd av nämnda reformer otvivelaktigt att kvarstå en permanent ökning av arbetsuppgifterna, för vilken styrelsens ordinarie organisation inte är tillräcklig.

Pensionsstyrelsen har med anledning av de ökade arbetsuppgifterna föreslagit en rationalisering av handläggningen av vissa ärenden. Härvid skall en del arbetsuppgifter överflyttas till befattningshavare i lägre lönegrad än de tjänstemän som tidigare handlagt ärendena i fråga. Rationaliseringen anses böra genomföras. I anledning härav tillstyrkes att ett dubbleringsförordnande som kontorsskrivare i 19 lönegraden ersättes med en tjänst i Cg 19 samt att två kontoristtjänster i Cg 13 inrättas. På försäkringsbyråns maskinavdelning ersättes tre befattningar i Ce 8 med två kontoristtjänster i Ce 13. På försäkringsbyråns stansningsavdelning ersättes en kansliskrivartjänst i Ce 15 med en tjänst som förste kansliskrivare i Ce 17. Vidare ersättes en befattning som kontorsbiträde på kanslibyråns registeravdelning med en kanslibiträdestjänst i Ce 11 samt två befattningar som kontorsbiträde på försäkringsbyråns pensionsavdelning med en kontoristtjänst i Ce 13 och en kanslibiträdestjänst i Ce 11.

Med anledning av pensionsstyrelsens förslag beträffande amanuenspersonalen på gransknings- och sjukvårdsbyråerna tillstyrkes, att medel beräknas för två amanuenser i reglerad befordringsgång och en extra amanuens.

Den förut berörda ökningen av de permanenta arbetsuppgifterna anses utan tvivel medföra behov av ett ökat antal tjänster för biträdespersonal i reglerad befordringsgång. Med hänsyn till svårigheten att nu mera exakt bedöma hur många tjänster som erfordras förordas, att för nästa budgetår inräknas medel för ytterligare 25 tjänster i reglerad befordringsgång samt därutöver 200 000 kronor för extraanställd personal. Härvid bör det för innevarande budgetår för tillfällig biträdespersonal anvisade beloppet av 245 000 kronor utgå. Särskild hänsyn har vid beräkningen inte tagits till det tillfälliga personalbehov som kan föranledas av omräkning av folkpensionernas grundbelopp eller andra tillfälliga arbetsuppgifter.

I enlighet med pensionsstyrelsens förslag beräknas till övertidsersättningar 15 000 kronor.

De av departementschefen förordade förslagen medför, med beaktande av den av pensionsstyrelsen företagna indragningen av personal på försäkringsbyråns postgiroavdelning samt omräkningsposterna, en ökning av medelsbehovet under anslaget med 162 000 kronor.

Utskottet, som i tidigare sammanhang erinrat om att största återhållsamhet bör iakttagas i fråga om att uppta anslagsposter till avlöningar till icke-ordinarie personal med förslagsvis angivna belopp, vill icke motsätta sig att så sker beträffande förevarande anslag med hänsyn till föreliggande svårigheter att nu mera exakt beräkna personalbehovet. Utskottet förutsätter emellertid att denna utväg i görlig mån undviks för framtiden. Då utskottet icke heller i övrigt funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för pensionsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 234 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	64 750
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 991 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	691 750
	Summa kronor 4 982 000;

b) till *Pensionsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 4 982 000 kronor.

78:o) **Pensionsstyrelsen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 91, s. 241—243), vilket innebär en ökad medelsanvisning med 6 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Pensionsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 178 500 kronor.

79:o) **Pensionsstyrelsen: Pensionsstyrelsens ortsombud.** Kungl. Maj:t har (punkt 92, s. 243 och 244) föreslagit riksdagen att till *Pensionsstyrelsen*: *Pensionsstyrelsens ortsombud* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 430 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 415 000 kronor.

Frågan om överskridande av detta anslag för innevarande budgetår för utbetalande av ersättning åt ortsombuden för sådant merarbete av engångsnatur, som föranletts av 1952 års folkpensionsreform, har av departementschefen anmälts i annat sammanhang. Någon höjning av arvodena för nästa budgetår kan departementschefen däremot icke f. n. förorda. Till

arvoden beräknas alltså oförändrat belopp. Till reseersättningar beräknas i enlighet med pensionsstyrelsens förslag ytterligare 15 000 kronor, med vilket belopp anslaget ökas.

Utskottet får erinra att riksdagen numera med bifall till utskottets förslag (utlåtande nr 16 år 1955) medgivit att förevarande anslag för innevarande budgetår må överskridas med högst 190 000 kronor för utgivande av ersättning av engångsnatur till ortsombuden för merarbete i anledning av 1952 års folkpensionsreform. Frågan huruvida verkningarna av denna bör föranleda en höjning av ombudens arvoden för framtiden synes som departementschefen funnit böra göras beroende av närmare erfarenheter rörande förändringarna i arbetsuppgifterna. Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, hemställer alltså,

att riksdagen må till *Pensionsstyrelsen: Pensionsstyrelsens ortsombud* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 430 000 kronor.

80:o) **Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 94, s. 245), vilket innebär en ökad medelsanvisning med 50 000 kronor till följd av ökat antal utbetalningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 3 300 000 kronor.

81:o) **Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 95, s. 245—250), vilket innebär en anslagsminskning med 1 200 000 kronor huvudsakligen i anledning av reservationsmedelsförbrukning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 12 000 000 kronor.

82:o) **Bidrag till de blindas förening.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 97, s. 250—252), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till de blindas förening* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 365 000 kronor.

Diverse

83:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond. Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 98 och 99, s. 253) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1955/56 såsom förslagsanslag anvisa

a) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* 1 594 000 kronor;

b) till *Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark* 19 100 kronor.

84:o) **Statens hyresråd: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 100, s. 253—255), vilket innebär en ökad medelsanvisning med 25 000 kronor till tillfällig arbetskraft, 17 700 kronor för arvoden åt suppleanter m. fl. samt med 18 100 kronor för löneklassuppflyttningar m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens hyresråd: Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 794 300 kronor.

85:o) **Statens hyresråd: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 101, s. 255), vilket innebär en anslagsminskning med 1 500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens hyresråd: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 74 500 kronor.

86:o) **Kostnader för genomförande av en behovsprövning på bostadsmarknaden.** Kungl. Maj:t har (punkt 102, s. 255—257) föreslagit riksdagen att till Kostnader för genomförande av en behovsprövning på bostadsmarknaden för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 50 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 75 000 kronor.

Departementschefen har intet att erinra mot att medel även för nästa budgetår anvisas till förevarande ändamål. Enligt departementschefens mening bör dock anslaget minskas till 50 000 kronor.

I en inom andra kammaren av herr *Cassel* och fröken *Wetterström* väckt motion (II: 291) har hemställts, att riksdagen måtte till Kostnader för genomförande av en behovsprövning på bostadsmarknaden för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 10 000 kronor.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen.

Utskottet är icke berett tillstyrka en större anslagsminskning än departementschefen förordat och kan sålunda inte biträda yrkandet i motionen II: 291.

Under åberopande härav hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen II: 291 till *Kostnader för genomförande av en behovsprövning på bostadsmarknaden* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 50 000 kronor.

87:o) **Ersättningar för skador vållade av vissa rymlingar m. fl.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 103, s. 257), vilket innebär oförändrat anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättningar för skador vållade av vissa rymlingar m. fl.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

88:o) **Internationellt socialpolitiskt samarbete.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 104, s. 257), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Internationellt socialpolitiskt samarbete* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 830 000 kronor.

89:o) **Bidrag till utlandssvenskarnas förening.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 105, s. 258 och 259), vilket innebär en anslagsminskning med 30 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till utlandssvenskarnas förening* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

90:o) **Understöd åt utlandssvenskar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 106, s. 259 och 260), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Understöd åt utlandssvenskar m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

91:o) **Understöd åt flyktingar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 107, s. 260), vilket innebär en minskad medelsanvisning med 135 000 kronor med hänsyn till belastningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Understöd åt flyktingar m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 115 000 kronor.

92:o) **Social upplysningsfilm.** Kungl. Maj:t har (punkt 108, s. 261) föreslagit riksdagen att till Social upplysningsfilm för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med samma belopp. Enligt departementschefen bör anslaget även för nästa budgetår uppföras med 30 000 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fröken *Andersson* (I: 236) och den andra inom andra kammaren av herr *Svensson* i Krokstorp (II: 270), har hemställts, att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionen II: 270.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 236 och II: 270 till *Social upplysningsfilm* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

93:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 109, s. 261), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 835 000 kronor.

94:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 110, s. 262), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 65 000 kronor.

Uppskjutna frågor

95:o) Utskottet kommer framdeles att avge utlåtande beträffande nedannämnda, av Kungl. Maj:t under följande punkter framställda förslag, nämligen

punkten 23: Allmänna barnbidrag;

punkten 57: Bostadsstyrelsen: Avlöningar;

punkten 58: Bostadsstyrelsen: Omkostnader;

- punkten 59:* Länsbostadsnämnderna: Avlöningar;
punkten 60: Länsbostadsnämnderna: Omkostnader;
punkten 61: Kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å vissa bostadsbyggnadslån;
punkten 62: Bostadsrabatter;
punkten 63: Bidrag till viss bostadsförbättringsverksamhet;
punkten 64: Bidrag till inrättande av pensionärshem;
punkten 65: Bidrag till viss upplysningsverksamhet rörande byggnadstekniska frågor;
punkten 79: Bidrag till sjukkassor;
punkten 80: Vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.;
punkten 81: Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.;
punkten 93: Bidrag till folkpensioner m. m.;
punkten 96: Särskilda barnbidrag till änkors och invaliders barn m. m.; vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

Stockholm den 11 mars 1955

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit
från första kammaren: herrar Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Ohlon, Iwar Anderson, Näsgård, Leander, Boman, fröken Andersson, herrar Näsström, Pålsson, Hesselbom, Sundelin, Gustaf Andersson, Einar Persson och Bergman; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Bergström, Andersson i Malmö, Ståhl, Lindholm, Rubbestad, Eriksson i Sandby, Åkerström, fröken Elmén, herrar Thapper, Birke, Onsjö, fru Ericsson i Luleå, herrar Gustafsson i Skellefteå och Löfroth.

Reservationer

1) vid *punkten 13* (Mödrahjälp) av fröken *Andersson*, herrar *Skoglund* i Doverstorp och *Birke*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka yrkandet i motionerna I: 87 och II: 122 och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande, som på s. 8 börjar med »Motionärerna anser» och på s. 9 slutar med »för anslagsberäkningen», bort ha följande lydelse:

»Såsom motionärerna anfört torde emellertid anledning föreligga att in- till dess lagen om allmän socialhjälp träder i kraft iaktta den största restriktivitet vid utgivande av mödrahjälp. Gällande normer för prövning av hjälpbehovet synes därför böra utformas på sådant sätt att mödrahjälp endast kommer att utgå i de fall, där särskilt behov av ekonomiskt stöd föreligger. Med hänsyn till det anförda torde anslaget för nästa budgetår kunna upptagas till 2 500 000 kronor i stället för det av Kungl. Maj:t äskade beloppet av 4 500 000 kronor.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 87 och II: 122, såvitt nu är i fråga, till *Mödrahjälp* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 2 500 000 kronor.»

2) vid *punkten 14* (Mödrahjälpnsnämnderna) av fröken *Andersson*, herrar *Skoglund* i Doverstorp och *Birke*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka yrkandet i motionerna I: 87 och II: 122 och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Utskottet tillstyrker av samma skäl, som anförts under föregående punkt, motionärernas yrkande om en nedräkning av anslaget med 40 000 kronor utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 87 och II: 122, såvitt nu är i fråga, till *Mödrahjälpnsnämnderna* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.»

3) vid *punkten 40* (Bidrag till inrättande av inackorderingshem m. m.) av fröken *Elmén*

4) vid *punkten 49* (Bidrag till erkända arbetslöshetskassor) av herr *Birke*

5) vid *punkten 50* (Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.) av herr *Ohlon*, fröken *Elmén* och herr *Gustafsson* i Skellefteå, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka utredningsyrkandet i motionen II: 88 och att därför

dels sista meningen i det stycke i utskottets yttrande på s. 42, som börjar med »Vad slutligen» och slutar med »motionärernas utredningsyrkande», bort ersättas med text av följande lydelse:

»Utskottet anser emellertid att en allmän översyn av säsongarbetslösheten i enlighet med motionärernas yrkande otvivelaktigt skulle innebära betydande fördelar bl. a. genom den större översiktliga planläggning, som därigenom skulle möjliggöras. Utskottet tillstyrker därför motionärernas förslag.»

dels ock nedannämnda moment i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»a) att riksdagen må med bifall till motionen II: 88 i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en allmän översyn av säsongarbetslösheten;»

6) vid *punkten 62* (Bidrag till utrustning m. m. av vissa samlingslokaler)

a) av fröken *Andersson*, herrar *Skoglund* i Doverstorp och *Birke*, vilka ansett att utskottet bort avstyrka Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande, som på s. 52 börjar med »Utskottet anser» och på s. 53 slutar med »till samlingslokalerna», bort ha följande lydelse:

»Såsom framgår av det anförda och vilket även framhållits i motionerna I: 225 och II: 289 samt I: 321 och II: 343 synes den nu föreslagna bidragsgivningen likaväl som den förra året beslutade bidragsverksamheten komplicerad och föga rationell. Utskottet kan därjämte av rent principiella skäl icke undgå att ställa sig tveksam inför detta sätt att förbruka skattemedel för ändamål som rimligen icke kan anses åvila staten. Som motionärerna påpekat skulle ett bifall till Kungl. Maj:ts förslag bl. a. innebära att staten subventionerar kostnaderna för enskilda personers familjefester och för korporationernas sammankomster. Den nykterhetspolitiska motiveringen för anslaget synes också starkt kunna ifrågasättas i synnerhet som de tillställningar, vilka genom anslaget skulle uppmuntras, inte förutsättas vara fria från alkoholförtäring.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må med avslag å Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 225 och II: 289 ävensom motionerna I: 321 och II: 343, sistnämnda bägge motioner i vad de berör förevarande anslag, besluta att reservationsanslaget till *Bidrag till utrustning m.m. av vissa samlingslokaler* icke skall uppföras å riksstaten för budgetåret 1955/56.»

b) av herr *Rubbestad*

7) vid *punkten 72* (Yrkesinspektionen: Avlöningar) av fröken *Elmén*

8) vid *punkten 86* (Kostnader för genomförande av en behovsprövning på bostadsmarknaden) av fröken *Andersson*, herrar *Skoglund* i Dovers-
torp och *Birke*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionen II: 291
och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Utskottet finner i likhet med motionärerna att anslaget bör kunna ned-
sättas till 10 000 kronor, vilket i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag
innebär en anslagsminskning med 40 000 kronor.

Under återopande härav hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt
med bifall till motionen II: 291 till *Kostnader för genom-
förande av en behovsprövning på bostadsmarknaden* för bud-
getåret 1955/56 anvisa ett anslag av 10 000 kronor.»

9) vid *punkten 92* (Social upplysningsfilm) av fröken *Andersson*, herrar
Skoglund i Dovers-
torp, *Rubbestad* och *Birke*, vilka ansett att utskottet bort
tillstyrka motionerna I: 236 och II: 270 och att därför utskottets yttrande
och hemställan bort ha följande lydelse:

»Utskottet anser liksom statskontoret och motionärerna att förevarande
verksamhet utan olägenhet kan temporärt nedläggas. Under återopande
härav hemställer utskottet,

att riksdagen må med avslag å Kungl. Maj:ts förslag samt
med bifall till motionerna I: 236 och II: 270 besluta att reser-
vationsanslaget till *Social upplysningsfilm* icke skall uppföras
å riksstaten för budgetåret 1955/56.»